

Vårt hållbarhetsarbete 2012

Innehåll

Koncernchefens kommentar	3
Nolatokoncernen i korthet.....	4
Nuläge och fortsatt arbete.....	6
Hållbar utveckling skapar möjligheter	7
Vår strategi för hållbar utveckling	8
Miljöansvar	10
Socialt ansvar	14
Affärspartners och andra intressenter	17
Ekonomiskt ansvar	19
Risker inom hållbar utveckling	20
Ständiga förbättringar	21
Mål för hållbarhetsarbetet	22
Om hållbarhetsredovisningen	23
GRI-redovisning	24
COP-redovisning FN Global Compact	27
Egendeklaration enligt ISO 26000	28
Definitioner och ordförklaringar	30

Lång tradition av ansvarsfullt företagande

För oss på Nolato var 2012 ett starkt år. Finansiellt gjorde vi vårt bästa år hittills och även inom hållbarhetsområdet hade vi en fortsatt positiv utveckling.

Nolato i Ungern blev uppmärksammat för insatserna att anställa personer med funktionsnedsättningar och fick dessutom en utmärkelse för utmärkt arbetsmiljö av FN-organet European Agency for Safety and Health at Work.

Vid koncernens enheter i Beijing, Kina, arbetade vi systematiskt vidare med CSR-frågorna med inriktning både på den egna verksamheten och på strategiska leverantörer. Ett *Employee Care Program* håller på att införas och det ser mycket lovande ut. Programmet syftar bland annat till att öka medarbetarnas inflytande och välbefinnande. Något som blivit allt viktigare i Kina, där konkurrensen om goda medarbetare har ökat.

Förebygga korruption

Under året utarbetade vi ett system för whistleblowing för att ge medarbetare möjlighet att slå larm om eventuella avvikelser i förhållande till lagstiftningen eller Nolatos uppförandekod och policys. Systemet testades 2012 i tre av våra bolag och införs nu i hela koncernen.

I samband med hållbarhetsredovisningen gjorde vi en djupare belysning av hur koncernens bolag arbetar med att förebygga korruption. På försök har vi även gjort en egendeclaration av hur Nolato uppfyller kraven i standarden ISO 26000 kring socialt ansvarstagande.

Energieffektivisering

Vid många av våra anläggningar ligger åtgärder för energieffektivisering högt upp på agendan. Under senare år har vi därför kunnat minska beroendet av fossil energi bland annat genom installation av värmepumpar, något som vi kommer att fortsätta med där det är tekniskt möjligt. Vi ser energi- och klimatområdena som strategiska och har skärpt målformuleringarna om att minska energiförbrukningen och utsläppen av växthusgaser. Andra områden som vi anser är särskilt viktiga är

ersättning av farliga kemikalier med mindre farliga samt att skapa ännu säkrare och bättre arbetsplatser.

Under 2012 vidareutvecklade vi systemen för att registrera incidenter på arbetsplatserna. I många fall gick detta arbete hand i hand med våra aktiviteter och system som rör ordning och reda samt effektiva produktionsmetoder. Jag tänker här framförallt på *5s* och *lean manufacturing*.

Vi tar ansvar

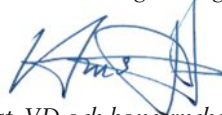
Nolato har en lång tradition av ansvarsfullt företagande och vi har god beredskap för att delta i den snabba utvecklingen inom hållbarhetsområdet. Som vi redogör för på andra ställen i hållbarhetsredovisningen har koncernen efterhand infört olika frivilliga initiativ, allt från miljöledningssystem till olika riktlinjer för socialt ansvar. Vi fortsätter vårt engagemang i FN Global Compact liksom att redovisa enligt GRI:s riktlinjer. Jag är övertygad om att detta är bra för oss själva, våra kunder och samhället i stort.

Höga förväntningar

Slutligen kan jag konstatera att engagemanget för frågor som rör miljö, affärsetik och socialt ansvar är stort i samhället och förväntningarna på globala företag är höga. Vi ser med glädje att våra insatser uppskattas av utomstående intressenter, till exempel tidningen *Veckans Affärer*, där vi får högsta betyg i den "hållbara portföljen".

Nolatos hållbarhetsarbete kommer att fortsätta med oförändrad kraft och områden som resurseffektivitet, miljöanpassning av produkter och fokus på CSR-frågor är exempel på sådant som vi prioriterar för de kommande åren.

Trevlig läsning!

Hans Porat, VD och koncernchef

Hans Porat, vd och koncernchef

■ 2012 i korthet inom hållbarhet/CSR

■ Nolato Contour och Nolato Romania certifieras i enlighet med ISO 14001. Arbete inleddes för att under 2013 certifiera nyförvärvade Nolato Jaycares två enheter i Storbritannien.

■ Ett *Employee Care Program* lanseras i Nolato Beijing, Kina.

■ Nolato Beijing får utmärkelse för säker arbetsmiljö.

■ Anställning av funktionsnedsatta hos Nolato i Ungern.

■ Nolato i Ungern får utmärkelse för utmärkt arbetsmiljö från FN-organet European Agency for Safety and Health at Work samt de ungerska arbetsmiljömyndigheterna.

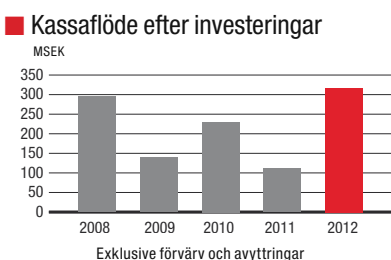
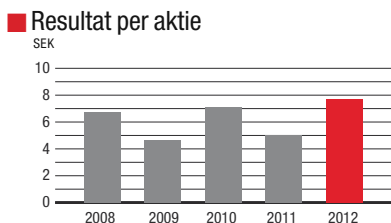
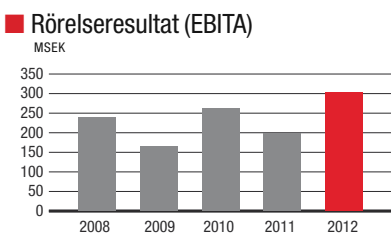
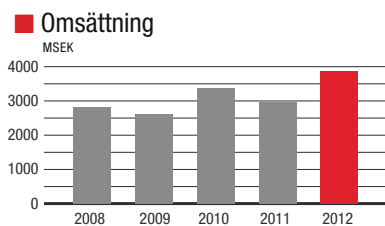
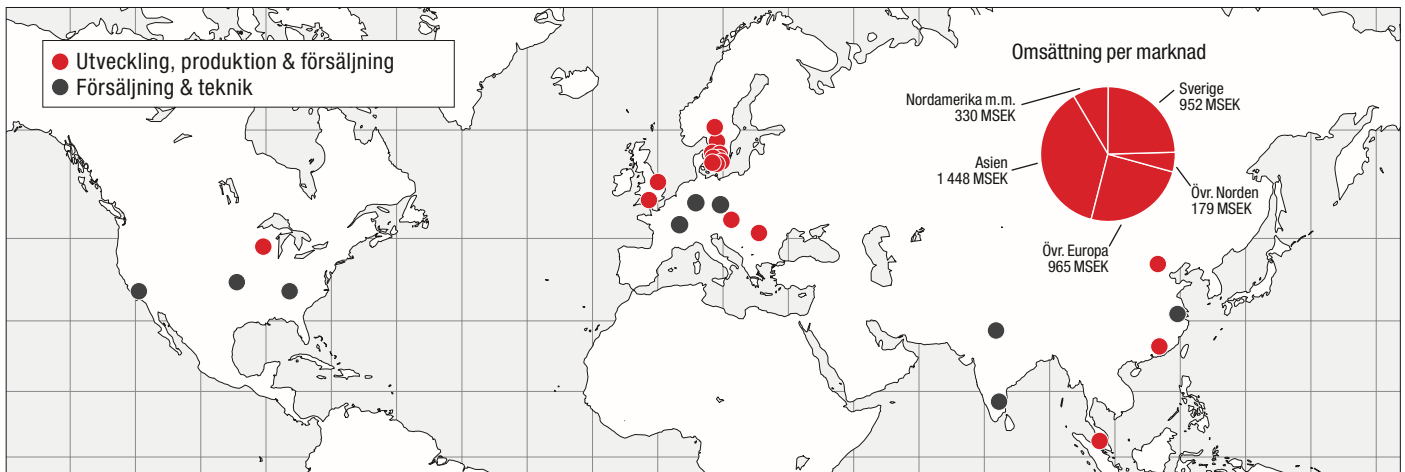
■ Whistleblowing-system införs för att ge medarbetare möjlighet att slå larm om eventuella oegentligheter inom etik och ekonomi utan att riskera repressalier.

■ Fortsatt utfasning av farliga kemikalier.

■ Robur godkänner Nolatoaktien för investering i sina hållbarhetsfonder.

■ Nolato får, för tredje året i rad, högsta betyg i *Veckans Affärers* Hållbara portfölj.

Nolatokoncernen i korthet

Vår verksamhet

Nolato är en kvalificerad underleverantör med bred teknisk kompetens och långtgående specialistkunskaper. Vi erbjuder högteknologisk utveckling och tillverkning av produkter och produktsystem baserade på polymera material (plast, silikon, TPE och gummi) inom tre områden:

- medicekniska hjälpmedel (inhalatorer, insulinpennor, kateterballonger med mera)
- komponenter inom telekomsektorn (delssystem till mobiltelefoner, ofta med högt kosmetiskt innehåll, samt metoder och material för skärmning av elektronik.)
- produkter till industriföretag (förpackningar, hygienprodukter, fordonskomponenter med mera).

Vårt erbjudande

Genom att medverka i kundernas utvecklingsarbete redan på ett tidigt stadium kan vi optimera konstruktion, material och produktionsteknik och därmed bidra till en bättre slutprodukt.

Vi försöker ständigt att lära oss mer om våra kunders kunder för att proaktivt kunna föreslå attraktiva tekniska lösningar. Det kan till exempel handla om att med bibehållen funktion och styrka reducera produktens vikt, att utveckla kosmetiska effekter, att utforma komponenterna för att underlätta kommande montering eller att minska produktens miljöpåverkan.

Vår värdegrund

Ansvarstagande är en hörnpelare i vår företagskultur och även en av våra Grundbultar. Frågor som rör miljö, arbetsmiljö, socialt ansvar och etik är därför naturliga och välintegrerade inslag i vår affärsverksamhet.

Våra medarbetare

Medelantalet anställda under 2012 var 8.421 personer. Av dessa var 90 procent verksamma utanför Sverige.

Vår aktie

Nolato börsnoterades 1984. B-aktierna är noterade på Nasdaq OMX Nordic i segmentet Stockholm Mid Cap och sektorn Industrials.

Vår historia

Nolato grundades 1938 som Nordiska Latexfabriken i Torekov AB, med varumärket *Nolato*, som sedan 1982 är företagets namn.

Genom organisk tillväxt och förvärv har dagens globala koncern vuxit fram. Fortfarande med huvudkontoret i Torekov, men med största delen av verksamheten utanför Sverige.

Nolato Medical

Nyckeltal:	2012	2011
Omsättning MSEK	1 159	917
Rörelseresultat EBITA MSEK	133	110
EBITA-marginal %	11,5	12,0
Medelantal anställda	932	719

Kunderbjudande:

Utveckling och tillverkning av polymera komponenter och system för kunder inom medicinteknik och läkemedel samt läkemedelsförpackningar i plast.

Geografi:

Utveckling, produktion och försäljning i Sverige, Storbritannien, Ungern, USA och Kina. Försäljningskontor i Tyskland, Frankrike och Tjeckien.

Framgångsfaktorer:

Medicinsk förståelse, brett teknikerbjudande, global produktion, robust kvalitet och utvecklingskompetens.

Exempel på kunder:

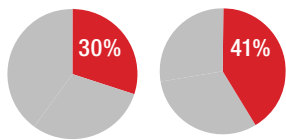
AstraZeneca, Boston Scientific, Coloplast, Gambro, Novo Nordisk, Takeda, Medtronic.

Volatilitet:

Låg. Stadig marknadstillväxt.
Långsiktig tillväxtpotential.

Produktlivscykel:

Lång.

Andel av koncernens totala omsättning

Andel av koncernens rörelseresultat (EBITA)

Nolato Telecom

Nyckeltal:	2012	2011
Omsättning MSEK	1 548	935
Rörelseresultat EBITA MSEK	96	11
EBITA-marginal %	6,2	1,2
Medelantal anställda	6 741	4 052

Kunderbjudande:

Design, utveckling och tillverkning av komponenter och delsystem till mobiltelefoner samt produkter och system för EMI-skärmning av elektronik.

Geografi:

Utveckling, produktion och försäljning i Kina, Sverige och Malaysia. Försäljnings- och teknikkontor i USA och Indien.

Framgångsfaktorer:

Kreativt utvecklingsarbete, spjutspetsteknologier, kvalificerad projektledning, snabba produktionsstarter och hög produktivitet.

Exempel på kunder:

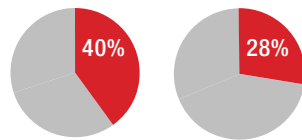
Alcatel-Lucent, BlackBerry, Ericsson, Huawei, Motorola, Nokia, Sony Mobile Communications.

Volatilitet:

Hög. Projektbaserad verksamhet.

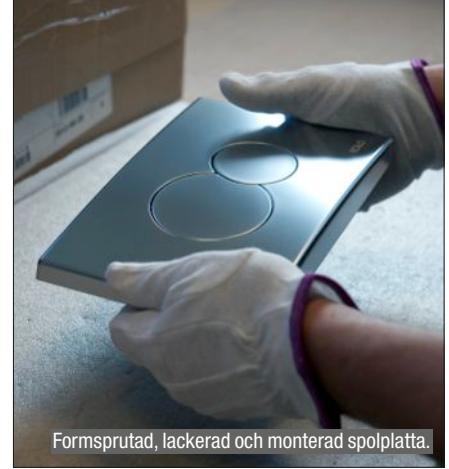
Produktlivscykel:

Kort.

Andel av koncernens totala omsättning

Andel av koncernens rörelseresultat (EBITA)

Nolato Industrial

Nyckeltal:	2012	2011
Omsättning MSEK	1 170	1 129
Rörelseresultat EBITA MSEK	105	102
EBITA-marginal %	9,0	9,0
Medelantal anställda	743	720

Kunderbjudande:

Utveckling och tillverkning av komponenter och produktsystem i plast, TPE och gummi till kunder inom fordon, hygien, förpackningar, trädgård/skog, vitvaror och andra utvalda industrisegment.

Geografi:

Utveckling, produktion och försäljning i Sverige, Ungern och Rumänien.

Framgångsfaktorer:

Teknologi, projektledning och produktivitet.

Exempel på kunder:

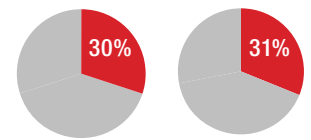
Atlas Copco, Brose, Haldex, Husqvarna, Lindab, MCT Brattberg, Sanitec, Scania, SKF, Volvo, Volvo Car.

Volatilitet:

Medel. Följer industrikonjunkturen i norra Europa.

Produktlivscykel:

Medel/Lång.

Andel av koncernens totala omsättning

Andel av koncernens rörelseresultat (EBITA)

Nuläge och fortsatt arbete

Ur ekonomiskt perspektiv blev 2012 det hittills bästa året i Nolatos historia där omsättningen ökade till 3.874 MSEK och vinsten uppgick till 303 MSEK. Nolato Medical ökade omsättningen med 26 procent, Nolato Telecom med 66 procent och Nolato Industrial med 4 procent. Även ur ett hållbarhetsperspektiv kunde koncernen uppvisa förbättringar inom en rad områden. Flera av nyckeltalen på hållbarhetsområdet är relaterade till Nolatos omsättning och avsikten är att de ska ge en rättvisande bild av hur arbetet med miljö och socialt ansvar är kopplat till och integrerat i affärsverksamheten.

I enlighet med Nolatos strategiska mål inom hållbarhetsområdet, och koncernens engagemang i FN Global Compact, genomfördes en mängd aktiviteter under året kring bland annat energieffektivisering, säkrare arbetsmiljö, avfallshantering, utvärdering av leverantörer samt motverkande av korruption. Som framgår av hållbarhetsredovisningen och utvärderingen av målen (se sid. 22) har arbetet varit framgångsrikt inom många områden, men det finns naturligtvis många saker att arbeta vidare med.

Fortsatt arbete

Vi inser att resan mot hållbar utveckling är lång och kommer ta tid och det finns många omständigheter som vi inte kan påverka. Men inom de områden där vi har inflytande kommer arbetet att fortsätta med oförändrad kraft enligt koncernens

övergripande strategi. Under 2013 kommer vi bland annat att arbeta med:

- Energieffektivisering och minskad klimatpåverkan. Vi introducerar även skärpta koncernmål inom dessa områden.
- Ökad resurseffektivitet genom bland annat mindre spill och avfall.
- Miljöanpassning av produkter genom nya material och produktionsprocesser.
- Aktiviteter kring hållbar utveckling/CSR i koncernens leverantörskedjor.
- Att stimulera införandet av OHSAS 18001 och vidareutveckla vårt arbete enligt ISO 26000.
- Att fortsätta vidareutbilda medarbetarna i frågor som rör människor, miljö och etik.
- Att införa Whistleblowing-systemet i hela koncernen.

Nyckeltal på hållbarhetsområdet

	2012	2011	2010
Ekonomiskt ansvar			
Omsättning, MSEK	3.874	2.977	3.375
Rörelseresultat (EBITA), MSEK	303	199	407
EBITA-marginal, %	6,2	6,7	7,8
Medelantal anställda	8.421	5.491	7.563
Miljöansvar			
Överträdelse av miljö- och arbetsmiljölagstiftning, antal fall	0	0	1
Energiförbrukning, MWh/MSEK omsättning	0,04	0,05	0,04
Vattenförbrukning, m ³ /MSEK omsättning	43,7	40,6	41,3
Utsläpp av klimatpåverkande gaser, ton CO ₂ /MSEK omsättning	15,5	15,4	13,7
Avfall, ton/MSEK omsättning	1,4	1,3	1,1
Certifierade miljöledningssystem, % av totala antalet anläggningar	86	85	89
Socialt ansvar			
Arbetsplatsolyckor, (fall med ≥1 dags frånvaro; fall per anställd)	64 (0,007)	28 (0,005)	44 (0,006)
Kvinnliga medarbetare, %	62	71	67
Utbildning om Nolatos grundbultar och uppförandekod, % av ant. anställda	>90	>90	>90
Tillämpning av etiska och mänskliga principer samt korruption, antal registrerade överträdelser	0	0	0
Utvärdering av underleverantörer, % av antal anläggningar som genomför utvärderingar av miljö/socialt ansvar	90/90	90/90	84/58

Hållbar utveckling skapar möjligheter

Nolato har en lång tradition av ansvarsfullt företagande och en av våra Grundbultar är att en effektiv och lönsam affärsverksamhet måste kombineras med etik, ansvar och miljöhänsyn.

Alltsedan starten har vi därför haft en mycket jordnära syn på de frågor som idag samlas under begreppen *hållbar utveckling*, *socialt ansvar* och *CSR* (efter engelskans Corporate Social Responsibility). Det är självklart för oss att företaget ska vara en god granne, en god världsmedborgare, ta ansvar för det vi håller på med och alltid tillämpa god affäretik.

Med tiden har de ursprungliga, naturliga tankarna inom Nolato, att basera vår verksamhet på affärsmässighet, ordning och reda samt ansvar, utvecklats till en genomtänkt strategi inom hållbarhetsområdet. En strategi som bygger på att vi är fullständigt övertygade om att ett framåtriktat och ansvarsfullt förhållningssätt inte bara är nödvändigt ur ett ansvarsperspektiv utan också skapar möjligheter och därmed affärsnytta för våra kunder, oss själva och våra ägare:

■ Genom effektiv hushållning med material, energi och vatten uppnår vi positiva effekter både för miljön och för koncernens konkurrenskraft.

■ Genom att hantera miljö-, arbetsmiljö- och sociala risker på ett systematiskt sätt minskas koncernens risker samtidigt som aktiviteterna bidrar till en säkrare arbetsplats.

■ Genom att vi är anslutna till *FN Global Compact* och redovisar hållbarhetsarbetet enligt *Global Reporting Initiative (GRI)* får vi tillgång till effektiva verktyg och kan på ett trovärdigt sätt redovisa hur vi hanterar frågor som rör etik, ansvar och miljö.

■ Certifierade ledningssystem inom miljö (*ISO 14001*) och arbetsmiljö (*OHSAS 18001*) är en naturlig komponent i vårt sätt att systematiskt arbeta med ständiga förbättringar. Vi använder oss också av riktlinjerna för socialt ansvar (*ISO 26000*).

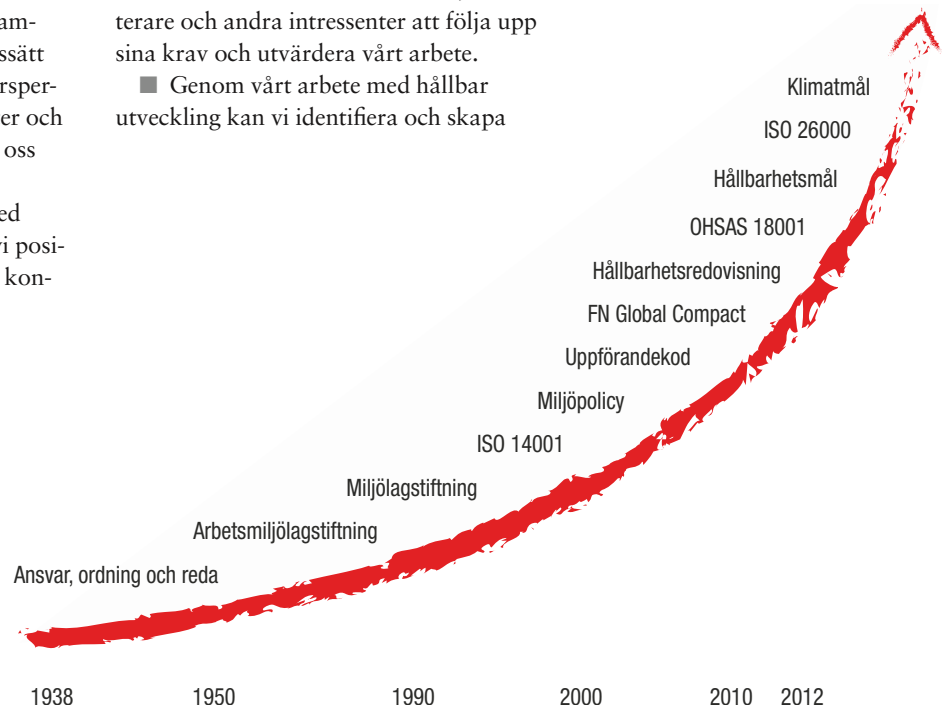
■ Genom att vara öppna i vår kommunikation underlättar vi för kunder, investerare och andra intressenter att följa upp sina krav och utvärdera vårt arbete.

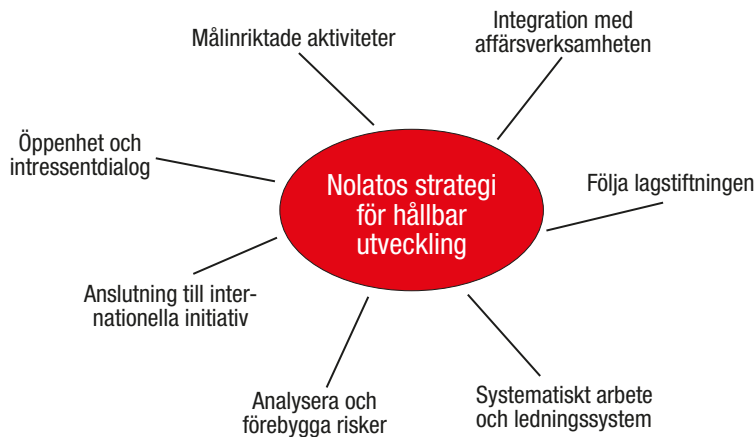
■ Genom vårt arbete med hållbar utveckling kan vi identifiera och skapa

affärsmöjligheter, till exempel genom miljöanpassning av produkterna.

■ Genom att göra våra medarbetare medvetna om Nolatos uppförandekod får de tydliga signaler om innebörden i vår gemensamma värdegrund.

■ Genom att arbeta strategiskt och med tydliga koncernmål ökar möjligheterna att göra verklighet av våra ambitioner inom hållbar utveckling/CSR.

Vår strategi för hållbar utveckling

Nolatos strategi för hållbarhetsarbetet baseras på följande byggstenar:

Integration med affärsverksamheten

Hållbarhetsfrågorna är integrerade i Nolatos sätt att arbeta. Detta rör bland annat investeringar, uppföljning, extern kommunikation, företagsförvärv, kris- och riskhantering, rutiner, rapportering och utbildning.

Vi har ett tydligt ansvar för frågor som rör miljö, arbetsmiljö, socialt ansvar och etik. Ansvaret utgår från styrelsen och fördelas ut till koncernledning och ledningarna för koncernbolagen. Koncernens uppförandekod och anslutande policys är obligatoriska att följa, men, i enlighet med Nolatos decentraliserade organisation, har respektive enhet relativt stor frihet att själva utforma hur arbetet genomförs i vardagen. Vd för respektive bolag har ansvar för alla frågor som rör miljö, etik och socialt ansvar.

Frågor som rör den övergripande strategin för hållbarhetsarbetet, våra mål och redovisningen av resultaten hanteras på koncernnivå. Uppföljning sker vid styrelse- och ledningsmöten samt vid utvärdering av produktionsenheterna.

Följa lagstiftningen

En självklar komponent i hållbarhetsstrategin är att följa miljö- och arbetsmiljölagstiftningen och utvärdera hur framtida lagstiftning kan påverka våra verksamheter. I Sverige bedriver Nolato anmälningspliktiga verksamheter enligt miljöbalken vid samtliga anläggningar. Anläggningarna

i Kina, Ungern, Rumänien, Indien och USA är tillståndspliktiga eller omfattas av andra krav enligt respektive lands miljölagstiftning.

I de flesta fall sker regelbunden rapportering till miljömyndigheterna och inspektioner genomförs av tillsynsmyndigheterna. Under 2012 inspekterades en handfull enheter och några mindre avvikelser registrerades.

Annan miljölagstiftning som berör många av våra anläggningar är kemikalielagstiftningen REACH samt lagstiftningen RoHS som avser restriktioner i användningen av vissa farliga kemikalier. Ungefär hälften av enheterna berörs av lagstiftning kring producentansvar för förpackningsavfall. Under 2012 skedde inga överträdelser av tillstånd, villkor eller annan relevant miljölagstiftning.

Inom arbetsmiljöområdet inspekterades fem av enheterna under året av arbetsmiljömyndigheterna. Några mindre avvikelser kunde konstateras vid inspektionerna.

Systematiskt arbete och ledningssystem

Under slutet av 1990-talet beslöts i Nolato att certifierade miljöledningssystem enligt ISO 14001 ska finnas vid alla tillverkande enheter i koncernen. Beslutet var en viktig del i Nolatos dåvarande miljöstrategi och den första enheten certifierades 1997. Antalet certifierade anläggningar har därefter ökat och kravet på ISO 14001 gäller alla bolag som förvärvas av koncernen. Under 2012 certifierades Nolato Contour i USA och Nolato Romania i Rumänien.

■ Nolatos själ

Nolato har fem grundläggande värde- och policydokument, som förmedlar de värderingar, principer och attityder som utgör vår värdebasis.

Nolatos Grundbultar

Grundbultarna utgör den gemensamma värdeplattformen för all verksamhet i koncernen och ska därmed vara ledstjärnan för alla medarbetare. Oavsett var i världen eller i vilken del av organisationen de än arbetar.

Nolatos uppförandekod

Uppförandekoden konkretiserar Grundbultarnas innebörd vad gäller våra etiska och mänskliga principer.

Nolatos miljöpolicy

Miljöpolicyen konkretiserar Grundbultarnas riktlinjer för miljöhänsyn.

Nolatos kvalitetspolicy

Kvalitetspolicyen anger den grundläggande inriktningen i vårt kvalitetsarbete.

Nolatos informationspolicy

Informationspolicyen reglerar koncernens informationsspridning, bland annat mot bakgrund av de krav som börsnoteringen ställer.

De fem värde- och policydokumenten är samlade i skriften Nolatos själ, som finns tillgänglig på språken i de länder där Nolato har verksamhet.

Vid arbetsplatsträffar och nyanställningar används Nolatos själ aktivt som ett hjälpmedel för att göra samtliga anställda medvetna om de grundläggande värderingar och riktlinjer som gäller för deras arbete i Nolato.

➔ Skriften Nolatos själ finns för nedladdning på www.nolato.se/hallbarhet

Frånsett de två brittiska enheterna, som förvärvades under 2012, och som arbetar med att införa ISO 14001, är alla egna produktionsenheter certifierade. Inom koncernen finns närmare 80 miljörevisorer som under förra året genomförde 48 miljörevisioner. Vid sammanlagt 16 tillfällen blev anläggningarna granskade av externa miljörevisorer. Nolato är representerad i utvecklingsarbetet kring den nya versionen av ISO 14001. Den uppdaterade miljöledningssystemet kommer att publiceras under 2015.

I stort sett alla Nolatos anläggningar är certifierade enligt kraven i kvalitetssystemet ISO 9001. Närmare tre fjärdedelar av enheterna är därutöver certifierade enligt ISO-standarder för fordonsindustrin (ISO/TS 16949) eller medicinteknik (ISO 13485). Vid flertalet anläggningar är de olika ledningssystemen helt eller delvis integrerade i verksamhetssystemet.

Ledningssystem för arbetsmiljö (OHSAS 18001) är infört vid Nolato Beijing och avsikten är att systemet ska få ökad spridning inom koncernen. Vi har under 2012 även arbetat med riktlinjerna i standarden för socialt ansvar (ISO 26000). Denna standard bygger på sju grundläggande begrepp och ger frivilliga riktlinjer för vad en organisation kan göra för att bidra till en hållbar framtid.

Analysera och förebygga risker

I hållbarhetsstrategin ingår att hantera risker på ett systematiskt sätt. Inom Nolato görs regelbundet riskbedömningar inom många områden och frågor som rör miljö, arbetsmiljö och socialt ansvar utgör en del av riskanalyserna. I samband med företagsförvärv gör vi en noggrann genomlysning av miljö- och arbetsmiljöriskerna. På sidan 20 finns mer information om risker inom hållbar utveckling.

Anslutning till internationella initiativ

Vi anser att det är strategiskt viktigt att ansluta sig till och följa frivilliga initiativ inom hållbarhetsområdet. Sedan 2008 är Nolato anslutet till FN:s tio principer kring miljö, mänskliga rättigheter och åtgärder mot korruption (FN Global Compact). Vi redovisar vårt arbete i en årlig rapport (Communication On Progress) till FN. På sidan 27 finns mer information om Global Compact.

Öppenhet

Öppenhet är en del av strategin för hållbar utveckling. Koncernens hållbarhetsredovisning uppfyller kraven enligt GRI. I praktiken innebär detta att strategi, dialog med intressenter och ett antal nyckeltal redovisas enligt GRI:s riktlinjer på nivå B. En egendeclaration enligt GRI finns på sidorna 24 – 26 och en egendeclaration av

hur koncernen uppfyller ISO 26000 finns på sidorna 28 – 29.

Intressentdialog

I Nolatos process för att identifiera intressentgrupper ingår att samla in och bedöma information som når oss via kunder, medarbetare, grannar, investerare och andra intressenter. Inom miljö- och kvalitetsområdena har vi stor hjälp av ledningssystemen för att identifiera krav från intressenter. Som helhet kan vi konstatera hög aktivitet hos ett antal intressentgrupper och aktiv dialog förs med exempelvis kunder, leverantörer, investerare och medarbetare. Med andra intressenter gäller det mer att försöka uppfatta synpunkter och krav och se till att relevant information finns tillgänglig. Nedan finns en översikt av intressentdialogen under 2012.

Målinriktade aktiviteter

Som en del i strategin för hållbar utveckling etablerade Nolato 2011 lång- och kortsiktiga koncernmål. I tabellen på sidan 22 ges en översikt av målen och de uppnådda resultaten för dessa under 2010 – 2012. Inför perioden 2014 – 2016 skärper vi målen avseende energiförbrukning samt utsläpp av koldioxid. De nya målen innebär att både energiförbrukning och utsläpp ska minska med tio procent i förhållande till Nolatos nyckeltal.

■ Översikt av intressentdialogen 2012

Intressent	Områden för intressentdialog	Exempel på aktiviteter under 2012
Kunder	Många kunder ställer krav kring miljö, socialt ansvar och etik, särskilt inom telekom, livsmedel, läkemedel, fordon och möbler. Det har också blivit vanligare att kunderna förväntar sig att Nolato för kraven vidare till våra leverantörer. Vanliga verktyg för uppföljning är enkäter och revisioner.	Cirka 75 procent av bolagen reviderades och utvärderades med avseende på miljö och socialt ansvar av kunderna. Som helhet blev resultaten mycket goda och kundernas krav kunde uppfyllas. I några fall pågår en dialog kring förbättringsåtgärder.
Anställda	Miljö, arbetsmiljö, säkerhet och sociala förhållanden.	Information kring Nolatos uppförandekod har genomförts vid enheterna med fokus på nyanställda. Medarbetarenkäter genomfördes vid 7 enheter. Många utbildningsinsatser har genomförts. Dialog med de svenska fackföreningarna kring miljö- och säkerhetsfrågor.
Myndigheter	Efterlevnad av lagstiftningen.	Myndighetsinspektioner genomfördes vid 12 enheter. Som helhet goda omdömen från myndigheterna och endast några mindre anmärkningar. Utmärkelser från myndigheterna kring god arbetsmiljö i Kina och Ungern.
Investerare	Bedömning ur hållbarhetsperspektiv.	Dialog kring hållbarhetsarbetet med Swedbank Robur och Nolato är nu godkänt i Roburs hållbarhetsfonder. Högsta betyg i Veckans Affärers Hållbara Portfölj.
Aktieägare	Risker och möjligheter i hållbarhetsarbetet.	Information sker huvudsakligen via års- och hållbarhetsredovisningen samt hemsidan.
Leverantörer	Egna krav kring miljö och hållbar utveckling från Nolato. I vissa fall krav från kunder att vi ska överföra deras CSR-krav till leverantörerna.	Verktyg för utvärdering har tagits fram. Utbildning av revisorer i Kina. Under året utvärderade vi cirka 140 leverantörer avseende hållbar utveckling.
Samhälle	Nolatos roll som god samhällsmedborgare.	Studiebesök, samarbeten med skolor och universitet samt ekonomiska bidrag till samhällsaktiviteter. Under året fick vi in ett klagomål på buller från grannarna till en anläggning. Korrigering åtgärder genomfördes i samverkan med grannarna.

Miljöansvar

Många viktiga miljöfrågor

Nolato tillverkar huvudsakligen komponenter och produktsystem i polymera material och metall samt kombinationer av polymera material och metall. Vid enheten i Sunne tillverkas gummiblandningar för eget och externa kunders bruk. Vid övriga enheter köper man in färdiga polymerer och andra insatsmaterial. Våra basteknologier omfattar bland annat formsprutning, extrudering, dopning och stansning. Lackering av plasthöljen till mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning förekommer vid anläggningen i Kina.

Nolatos verksamheter påverkar miljön på många olika sätt. Här väljer vi att redovisa de aspekter som är väsentliga ur miljösynpunkt och som samtidigt uppfattas som viktiga av våra intressenter. Koncernens viktigaste direkta miljöaspekter är användning av energi, råvaror och kemikalier, utsläpp till atmosfären (framförallt utsläpp som orsakar klimatpåverkan), samt uppkomsten av avfall. Vi redovisar också arbetet med viktiga indirekta miljöaspekter som leverantörernas aktiviteter, transporterna och användningen av Nolatos produkter.

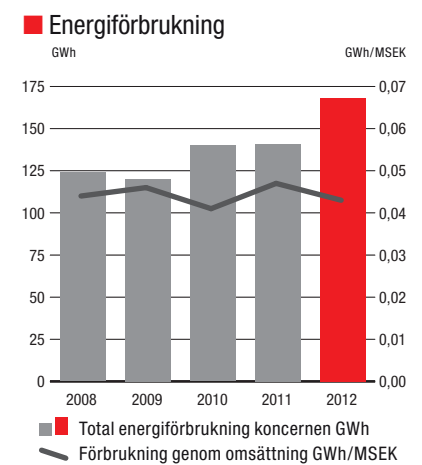
Energi

Nolato använder energi till produktionsutrustningar, belysning, ventilation, kylning och mycket annat. Indirekt energi i form

av el och fjärrvärme utgör sammanlagt cirka 95 procent av förbrukningen. Eldningsolja och naturgas för uppvärmning används vid ett fåtal enheter och en tydlig trend är att ersätta fossila bränslen med värmepumpar. Propan används i Beijing i en reningsutrustning (termisk förbränning) för att minska lösningsmedelsutsläpp. Den totala energiförbrukningen uppgick till 168 GWh (141) och det är ökad produktion och fler produktionsenheter som bidrar till ökningen. Koncernens nyckeltal där energiförbrukningen sätts i förhållande till försäljningen visar en svagt nedåtgående trend. Den sammanlagda energikostnaden för 2012 uppgick till cirka 116 MSEK (93).

Ur kostnads- och hållbarhetssynpunkt är energifrågorna viktiga för Nolato och vi arbetar både med koncernövergripande mål och lokala mål. Under senare år har det genomförts många aktiviteter för att öka energieffektiviteten och minska klimatpåverkan, exempelvis:

- Installation av utrustningar för frikyla. Sådana finns nu vid en handfull anläggningar och bidrar till betydande energibesparingar.
- Värmepumpar finns vid tre anläggningar och det finns planer att installera sådan uppvärmning vid ytterligare tre produktionsenheter.
- Uppgradering till energieffektiva utrust-

ningar, bland annat kompressorer och elektriska formsprutor i stället för hydrauliska. Även åtgärder kring styrningen av ventilationen genomförs vid anläggningarna.

- Utbyte av armaturer och lampor till mer energisnåla alternativ, exempelvis LED-lampor.
- Produktionsplanering för att utnyttja utrustningarna så effektivt som möjligt. I detta ingår även åtgärder för att stänga av maskiner och utrustningar som inte används. En insats som kanske kan låta som en självklarhet men som kräver ständig uppmärksamhet.
- Utbildningsinsatser och energikartläggningar.

Energifrågorna heta för Nolato MediTech

Under ett år förbrukar Nolato MediTechs anläggning i Hörby 11 miljoner KWh elektricitet, vilket motsvarar elförbrukningen för 2300 hushåll.

– Vi har en elräkning på mer än 7 miljoner kronor om året, konstaterar Johan Iveberg som är VD för Nolato MediTech.

Under 2012 gjordes en stor satsning på att utbilda hela personalen i hur man kan spara energi. Alla kan hjälpa till att hitta "energitjuvar" i verksamheten. Det rör sig exempelvis om motorer, utrustningar,

fläktar och belysning som är igång i onödan, tryckluft som läcker, öppna dörrar och fönster och mycket annat.

Engagemanget hos personalen blev högt och mängder med förslag har strömmat in till förbättringsgrupperna. Det är också många som har blivit mer uppmärksamma på energiförbrukningen i det egna hemmet.

– Vi har satsat på att visualisera energiförbrukningen och har installerat ett system som kallas e-smart. Via en TV-skärm,

som vi satt upp nära matsalen, kan alla följa elförbrukningen och elkostnaden i realtid. Systemet visar också förbrukningen per dag, vecka och månad, säger Johan.

– Så här långt är projektet mycket lyckat och vårt mål är att spara 10 procent el, avslutar Johan Iveberg.

Utsläpp av klimatpåverkande gaser

Utsläpp av den klimatpåverkande gasen koldioxid orsakas av koncernens direkta och indirekta energianvändning, transporterna av råvaror och färdiga produkter, samt av en mängd aktiviteter uppströms och nedströms hos våra leverantörer och kunder. Vi har sedan år 2006 valt att fokusera på utsläppsdata som hänger samman med konsumtionen av energi och har så här långt inte lagt resurser på att kartlägga övriga utsläpp av växthusgaser. Detta betyder inte att utsläppen anses som oviktiga utan vi arbetar exempelvis med miljöanpassningar av transporterna (se nedan).

Under 2012 genomfördes en särskild insats i Beijing för att verifiera tillgänglig information om koldioxidutsläpp från inköpt el och fjärrvärme. Anläggningen står nämligen för en tredjedel av Nolatos energiförbrukning och mer än hälften av utsläppen av koldioxid. Bilden klarnade något och det visade sig att fjärrvärmens sedan några år produceras från naturgas och inte från kol, något som vi korrigerat bakåt i tiden i årets hållbarhetsredovisning. Vi gjorde ett studiebesök hos leverantören av el, men lyckades inte få fram siffror på koldioxidutsläppen som stämmer med internationell statistik för Kina. Vi har nu också fått fram relevant information om användningen av propan i Beijing och utsläppen av koldioxid. Även här har äldre data korrigerats.

Utsläppen av koldioxid uppgick under 2012 till 60.000 ton (46.000) och ökningen hänger samman med energianvändningen. Här är det ökad produktion i Kina och två nyligen förvärvade anläggningar i Storbritannien som ger betydande påverkan på utsläppens storlek. Nolato har koncernmål och lokala mål för att minska klimatpåverkan och de åtgärder som genomförs hänger framförallt samman med ökad energieffektivitet, utfasning av fossila bränslen för uppvärmning och effektivare användning av råvaror. Potentialen för förbättringar är god och kan i framtiden exempelvis förutom energieffektivisering innehålla användning av biopolymerer, inköp av ursprungsmärkt el och åtgärder på transportområdet.

Nolato Jaycare har skrivit på ett nationellt avtal för att motverka klimatförändringar (*Climate Change Agreement*). Avtalet gäller energiintensiv industri och genom att minska energianvändningen kan deltagande företag få reducerade

avgifter enligt ett Brittiskt system som kallas *Climate Change Levy*. Nolato Jaycare deltar via branschföreningen för plastindustrin (*Federation of Plastic Industries*) och får exempelvis tillgång till verktyg för beräkna och minska sin klimatpåverkan.

Andra utsläpp till atmosfären

Användningen av drygt 850 ton färger, lacker och lösningsmedel gav upphov till utsläpp av VOC (Volatile Organic Carbons) av cirka 33 ton (18). Huvuddelen av lackerna och lösningsmedlen används vid lackering av mobiltelefoner i Beijing där en effektiv reningsanläggning begränsar utsläppen till atmosfären. Det är den ökade produktionen i Beijing som orsakade högre utsläpp av VOC, men som helhet för koncernen är det bara några få procent av mängden lösningsmedel som släpps ut till atmosfären. Vattenbaserade färger/lacker används i ökande utsträckning i Beijing som ett resultat av att kunderna gör miljöanpassningar av sina produkter. Användningen uppgick under året till 24 ton (21).

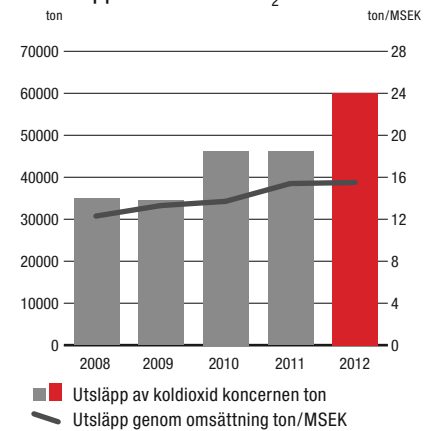
Ett par ton ozonnedbrytande ämnen (HCFC) finns i luftkonditioneringsutrustningar och annan utrustning vid ett tiotal anläggningar. Några mindre läckage inträffade under året, dessa utsläpp motsvarade mindre än en procent av den installerade mängden. Utsläppen av luftföroreningar som svaveldioxid och kväveoxider är låga och uppgick till 5 ton (3). Utsläppen av stoft och luktande ämnen är mycket låga och några klagomål från närboende förekom inte under året.

Råvaror och kemikalier

I Nolatos basteknologier används i storleksordningen 30.000 ton polymera material. Det är olika typer av plaster som dominerar användningen (cirka 95 procent), resten utgörs av naturgummi och syntetiskt gummi. Andra material som används i mer betydande kvantiteter (100 – 1000 ton/år) är färger/lacker/lösningsmedel och metaller.

I många av våra produkter är det ett krav på att polymeren ska bestå av jungfrulig råvara. Detta gäller bland annat läkemedelsförpackningar och medicintekniska produkter. Hos en del av Nolatos kunder finns dock intresse för ökad användning av återvunnen plast. Detta gäller exempelvis vissa modeller av mobiltelefoner men även andra produkter. För

Utsläpp av koldioxid CO₂

närvarande är andelen återvunnen plast förhållandevis låg och uppgick under året till ungefär 4 (8) procent av plastråvaran. Det är mycket som talar för att intresset för återvunna polymerer kommer att öka samt att blickarna vänds mot biobaserade plaster och komposit. Nolato deltar exempelvis tillsammans med bilindustrin i utvecklingsprojekt med plaster i kombination med träfibrer.

Nolato berörs av lagstiftning och kundkrav kring kemikalier och vi har som koncernmål att minska riskerna med farliga kemikalier. Ämnen som identifieras på kandidatlistor i kemikalielagstiftningen REACH är naturligtvis prioriterade. Under året har flera sådana ämnen identifierats och åtgärder för att ersätta dem pågår. Vidare gör vi förberedelser inför de nya kraven på märkning (CLP) av kemiska produkter som träder i kraft 2015.

Vattenfrågor

Vatten används framförallt till rengöring, sanitära ändamål och kylning men det förekommer några processer där förbrukningen är förhållandevis hög. Detta gäller tillverkningen av produkter i latexgummi i Torekov och reningsanläggningen för sprutlackeringen i Beijing. För att minska vattenförbrukningen används exempelvis slutna system för kylvatten till formsprutor och andra utrustningar. Koncernens vattenförbrukning har ökat och två tredjedelar av förbrukningen sker i Beijing, en del av Kina som klassificeras som ett vattenbristområde. Bolaget har därför initierat ett antal åtgärder för att undvika slö-

seri med vatten. I åtgärder ingår såväl kampanjer för information till medarbetarna som ett antal tekniska åtgärder.

Utsläppen av föroreningar till avloppsvatten är mycket begränsade och består framförallt av sanitärt vatten. Alla produktionsenheter är anslutna till kommunala avloppsreningsverk. Vid Nolato MediTor i Torekov har man under året genomfört analyser av avloppsvatten för att utreda om vattnet kan ha påverkan på processerna i det kommunala reningsverket. Dessa undersökningar är ännu inte avslutade. Kostnaderna för vatten och rening av avloppsvatten i koncernen uppgick totalt till cirka 1,8 MSEK (1,4).

Avfall

Nolato har som mål att minska mängden avfall och olika åtgärder genomförs vid i stort sett alla anläggningar. Exempel på åtgärder är att minska mängden kassationer, öka återvinningen och återanvändningen av avfall, förbättra källsorteringen samt att utbilda personalen.

Av de cirka 5.500 ton avfall som uppstod under 2012 var 6 procent farligt avfall. Ett avfallslag om omhändertas enligt särskilda regler i de länder Nolato verkar. Ungefär 40 procent av avfallet återvanns som material, exempelvis plast, papper och metaller. Drygt 30 procent återvanns som energi och 15 procent av avfallet deponerades. En metod som är vanlig i USA och Kina.

Avfallsmängden har ökat både i absoluta tal och uttryckt som koncernens nyckeltal. Den vanligaste förklaringen är ökad produktionsvolym och ökat antal anläggningar, men även andra faktorer spelar in.

Våra anläggningar har allt större fokus på frågor som rör kassation och avfall och har ökat sin precision att registrera avfallsmängderna. Vidare har vi ökat kraven på de bolag som hanterar avfall att leverera relevant statistik. Sammantaget är detta åtgärder som ofta leder till att de rapporterade avfallsmängderna ökar. Oavsett förklaringarna är minskning av avfall ett prioriterat område och koncernmålet kvarstår.

Kostnaderna för den externa hanteringen av avfallet uppgick under året till 2,8 MSEK (2,5).

Transporter

För närvarande mäter vi inte transporterens miljöpåverkan men kan konstatera

att ett antal positiva initiativ genomfördes under året:

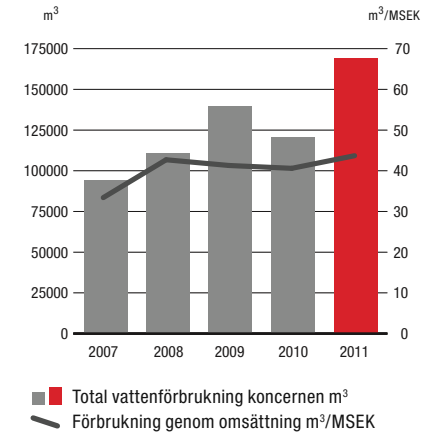
- För att minska miljöpåverkan har flera enheter förändrat rutterna och koordinerat transportererna.
- Utbyte till bränslesnålare fordon har genomförts vid flera anläggningar.
- Mer än 60 procent av enheterna har utökat användningen av videokonferenser.
- Nya förpackningssystem har införts för att öka fyllnadsgraden i lastbilarna.
- Vid en anläggning har leverantörerna av bulkmaterial uppmanats att etablera ett säkerhetslager på anläggningen och fylla lagret regelbundet. Detta minskar behovet av oplanerade transporter.
- En anläggning har ökat antalet transporter med tåg.

Miljöanpassade produkter

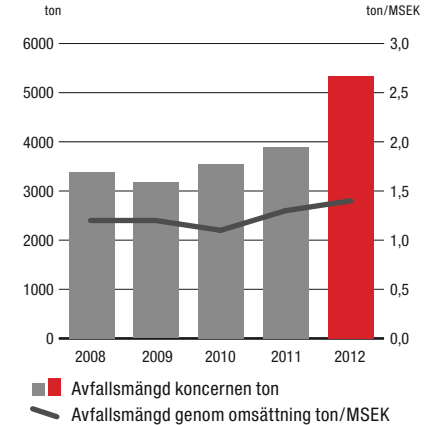
Nolato är en viktig del i värdekedjan för våra kunder. Vi bidrar exempelvis med konceptutveckling, design, materialval, konstruktion, prototyper, produktionsverktyg, volymproduktion, vidareförädling, montering och logistik. Vi ser som en tydlig trend att intresset för förbättrad miljöprestanda ökar. Detta gäller det mesta från mobiltelefoner, läkemedelsförpackningar, fordon, vitvaror, motorsågar till medicintekniska produkter. Koncernens sortiment innehåller redan en hel del produkter som gör miljönytta men för att betona vikten av miljöanpassning satte vi som mål att öka aktiviteten inom detta område. Här följer exempel på miljöanpassningar som redan är genomförda och projekt som kan leda till mer miljöanpassade produkter:

- Vid Nolato i Beijing bedrivs flera utvecklingsprojekt kring ökad användning av återvunnen plast och vattenbaserade lacker till mobiltelefoner och höljen till batterier. Vidare är kundernas aktivitet hög vad det gäller att minska användningen av miljöfarliga kemikalier i produkterna. Ett exempel på detta är utfasning av halogenerade flamskyddsmedel och restriktioner kring användning av PVC.
- Vid Nolato Plastteknik fortsätter utvecklingsprojekten kring användning av träfiber och plast i kompositmaterial som används som komponenter i fordon. Här har man också utvecklat en ny

Vattenförbrukning

Avfallsmängd

typ av vattenspridare som minskar vattenförbrukningen i toaletter.

- Plaster som ersätter andra material i fordon, hushållsmaskiner och motorsågar. Resultatet blir exempelvis minskad vikt och bränsleförbrukning. Sådan produktutveckling sker bland annat vid Nolato Plastteknik och Nolato Gota. En produkt som funnits några år i sortimentet är plastbackar av återvun-

nen plast som används av KappAhl för transport av kläder.

- Nolato Sunne har i sitt produktsortiment gummislangar och packningar som tål biobränslen och som minskar avdunstningen av bränsle.
- Nolato Jaycare i Newcastle har ett program för att avveckla PCV i produktportföljen. Under 2012 minskade användningen med ungefär hälften.

- Nolato Lövepac har utvecklat packningar som ingår i Volvo Cars projekt Volvo Environmental Architecture. Målet är en ny generation av starka och bränslesnåla motorer.
- Nolato MediTor har lanserat miljöanpassade andningspåsar (se nedan).
- Nolato Cerbo utvecklar läkemedelsförpackningar där mängden plast har minskats.

Gröna andningsblåsor nu ännu grönare

Nolato MediTors andningsblåsor är gröna – det har de alltid varit. En nyhet är att de har blivit lite grönare.

– Under årens lopp har vi tillverkat miljontals andningsblåsor, säger Anders Ekberg, som är vd för MediTor. Eftersom de förr eller senare dyker upp i sjukhusens avfallshantering började vi fundera över hur en mer miljöanpassad produkt ser ut. Vad det gäller hälsoaspekterna så var vi tidigt ute genom att göra blåsorna latexfria för att förebygga allergier hos sjukvårdspersonalen, fortsätter Anders.

– Det är alltid en utmaning att göra förändringar av medicintekniska produkter. Patientsäkerheten står alltid högst på dagordningen och våra produkter är därför noga specificerade av kunder och olika standarder. Det gäller därför att kunna motivera varje förändring av recept och produktionsmetoder, konstaterar Anders Ekberg.

En andningsblåsa används huvudsakligen till narkosvård vid nedsövning av patienter inför operation. I praktiken använder vårdpersonalen en ansiktsmask som sluter tätt över munnen och näsan eller en tub som förs ner i halsen så att luft, syrgas eller narkosgas kan ventileras in manuellt via andningsblåsan till patienten.

– Våra andningsblåsor finns i storlek- ar från 0,5 till 3 liter och är försedda med olika typer av anslutningar för att passa olika utrustningar. Vissa blåsor är avsedda för engångsbruk och andra kan återanvändas flera gånger, säger Anders. Blåsorna är tillverkade av syntetiskt gummi och när vi funderade över möjliga miljöförbättringar fokuserade vi både

Miljö, användarvänlighet och ekonomi gick hand i hand vid förändringen.

på materialet i blåsan och anslutningarna. En viktig egenskap för kunderna och användarna är ”gummikänslan” i produkten. För vår del var ekonomiska överväganden dessutom viktiga då materialkostnaden är hög i dessa produkter. Vi initierade därför ett projekt där miljö, användarvänlighet och ekonomi gick hand i hand.

Andningsblåsorna framställs genom dopning i en flytande syntetgummi (latex) och utmaningen för Nolato MediTor var att behålla andningsblåsornas höga och jämna kvalitet och gummikänsla men samtidigt minska innehållet av gummipolymeren. Receptet modifierades genom ökad inblandning av miljöanpassat fyllmedel och resultatet blev en bil-

ligare och ”grönare” produkt. Eftersom gummipolymeren är baserad på fossila råvaror ger mindre materialåtgång minskade utsläpp av klimatpåverkande gaser. Användaren av andningsblåsan märker ingen skillnad i produktens prestanda, men när den kastas är det mindre mängd syntetiskt gummi som hamnar i avfallet.

– Vi gjorde också miljöförbättringar i anslutningarna till andningsblåsorna. Tidigare använde vi syntetiskt gummi men nu är det istället återvinningsbar polypropylen (PP) eller termoplast (TPE) som gäller. Visst går det att göra miljöförbättringar i medicinteknikbranschen, avslutar Anders Ekberg.

Socialt ansvar

Internationellt företag

Nolato har produktionsverksamhet vid fler än 20 anläggningar i Sverige, Storbritannien, Ungern, Rumänien, Kina, Indien, USA och Malaysia. Medelantalet anställda var under året 8.421 (5.496), varav 867 (898) i Norden, 696 (404) i övriga Europa, 159 (175) i USA och 6.699 (4.019) i Asien. 90 procent (84) av de anställda var verksamma utanför Norden.

Närmare 80 procent av medarbetarna finns i Kina, huvudsakligen vid en anläggning i Beijing där vi tillverkar komponenter till mobiltelefonindustrin. Många av dessa medarbetare är där inhyrda via olika bemanningsföretag och samma anställningsvillkor gäller för dem som för medarbetare som är direktanställda av Nolato i Kina.

Samtliga enheter, utom den i Malaysia, är helägda av Nolato, vilket gör det möjligt att ha ett koncerngemensamt sätt att hantera frågor som rör miljö, etik och socialt ansvar. I Malaysia är produktionen inhyrd hos en samarbetspartner, på vilken vi ställer samma krav som på våra egna enheter.

Sociala aspekter

Som underleverantör till många företag med höga ambitioner på hållbarhetsområdet är det ett antal sociala aspekter som är särskilt viktiga för Nolato. Med tanke på att huvuddelen av de anställda finns i Kina, tillhör Nolato de företag som av investerare och massmedia kan få extra uppmärksamhet. Kombinerar man ovanstående omständigheter med våra egna ambitioner kring ansvarsfullt företagande är följande sociala aspekter prioriterade:

- Att vi erbjuder säkra arbetsplatser och utvecklande arbetsmiljö.
- Att vi visar respekt för mänskliga rättigheter.
- Att Nolato ses som en positiv kraft i de samhällen vi verkar och anses som en attraktiv arbetsgivare.
- Att vi utvecklar CSR-frågorna i koncernens leverantörskedjor.

CSR i Kina

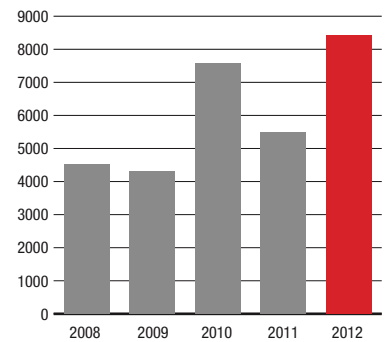
Vid Nolatos största enhet i Beijing, Kina, har det under 2012 genomförts många aktiviteter som rör hållbar utveckling/CSR. Arbetet med den särskilda CSR-grupp som inrättades under 2011 har utvecklats vidare och ett antal praktiska förbättringsåtgärder har vidtagits:

- Ett *Employee Care Program* har etablerats med syfte att öka tillfredsställelsen på arbetsplatsen och underlätta rekryteringen av kvalificerade medarbetare.
- En medarbetarenkät har genomförts vilket antagligen inte är så vanligt i Kina. Som resultat av synpunkter som kom in har bland annat en ny personalrestaurang inretts, utbudet i restaurangen har förbättrats och för att öka kvaliteten på maten har en ny leverantör anlåtts. Andra åtgärder är att förvaringsutrymmena för personliga tillhörigheter har förbättrats samt att motion erbjuds i pauserna mellan arbetspassen.
- Aktiviteter för säkerhet och hälsa på arbetsplatserna integrerats med arbetet med 5s. Säkerhetsfrågorna har fått ökad prioritet med månatliga möten och uppföljningar.
- Under 2011 genomfördes utbildning kring utvärdering och revision av leverantörernas hållbarhetsarbete. Detta arbete har vidareutvecklats under 2012 med checklistor, kriterier och verktyg för uppföljning. Sammanlagt genomfördes fem CSR-revisioner av leverantörer under året.

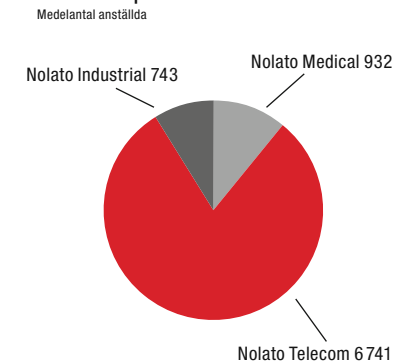
Som beskrivs på andra ställen i hållbarhetsredovisningen har Nolato Beijing under året genomfört ett antal projekt kring energieffektivisering, minskad vattenförbrukning, återvinning av lösningsmedel och miljöanpassad produktutveckling.

Externa revisioner har genomförts av kunder och certifieringsorgan och under året genomfördes revisioner av ISO 9001, ISO 14001 och OHSAS 18001 med gott resultat.

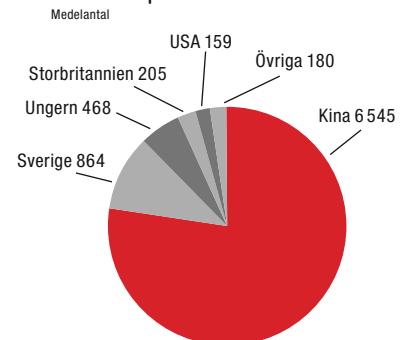
Medelantalet anställda

Anställda per affärsområde 2012

Anställda per land 2012

Hälsa och säkerhet

Frågor som rör hälsa och säkerhet på arbetsplatserna är prioriterade och vid sex anläggningar inträffade under året inga arbetsplatsolyckor. Vid övriga anläggningar inträffade 64 (28) arbetsolyckor som resulterade i minst en dags frånvaro. Detta motsvarar 0,007 (0,005) olyckor per anställd och den sammanlagda frånvaron som orsakades av arbetsolyckor uppgick till 755 dagar (616). Här är det några långtidsjukskrivningar som gav ett betydande bidrag till frånvaron.

Som tidigare år var de vanligaste orsakerna skador vid arbete med maskiner och utrustningar (58 procent) samt fall och halkolyckor (24 procent).

Vi har som koncernmål att bli bättre på att registrera incidenter (near misses), alltså händelser som skulle kunna leda till en arbetsplatsolycka. Nu finns system på plats på i stort sett alla enheter och vi kan analysera de underliggande orsakerna till olyckor i koncernen. Antalet registrerade incidenter har ökat från 150 under 2011 till 515 under 2012, något som vi tolkar som ökat fokus på att förebygga olyckor och inte som försämrad arbetsmiljö. Orsakerna till incidenter stämmer väl överens med inträffade olyckor och bakom varje olycka ligger ett betydande antal incidenter. Det är något som stämmer väl överens med erfarenheter inom andra företag och visar vikten av det förebyggande arbetet.

Vid Nolatos anläggningar omfattar det förebyggande arbetet bland annat riskanalyser, mätningar i arbetsmiljön, utbildning, skyddsronder, OHSAS 18001, arbete i skyddskommittéer samt investeringar i tekniska skyddsåtgärder. Utbildningar i miljö- och arbetsmiljöfrågor genomförs regelbundet och under 2012 deltog varje anställd i medeltal i 4,2 (2,9) timmars utbildning. Vanliga områden för utbildning är Första Hjälp, brandskydd, säkerhet vid maskiner och utrustningar, kemiska hälsorisker samt åtgärder för att spara energi.

Alla har rätt att låta sig företrädas

Något som uppmärksammas i internationella överenskommelser, FN Global Compact och ISO 26000 är rätten att organisera fackföreningar och att låta sig företrädas av arbetstagarrepresentanter. Inom Nolato har alla anställda sådana rättigheter, inklusive rätten till kollektiva förhandlingar och avtal.

Vid enheterna i Kina finns fackföreningar i enlighet med de regler som gäller för större företag i landet. All personal informeras om fackföreningen vid anställningstillfället och får själva ta ställning till medlemskap.

I Sverige och Kina omfattas större delen av de anställda av kollektivavtal. Vid enheterna i övriga länder finns inte några fackföreningar eller kollektivavtal, vilket speglar en normal situation vid privatägda företag i dessa länder.

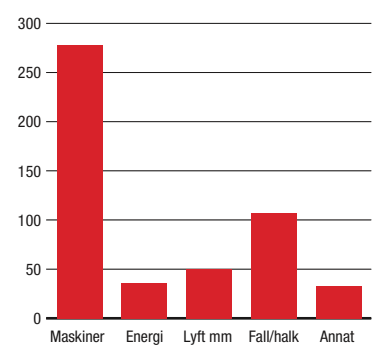
Jämställdhetsfrågor

Ett område som uppmärksammas i internationella överenskommelser och i vår uppförandekod är jämställdhetsfrågor. Det praktiska jämställdhetsarbetet är decentraliserat och bedrivs enligt de enskilda bolagens jämställdhetsplaner. Andelen kvinnor bland de anställda var under året 62 procent (71). Vid de europeiska enheterna var andelen kvinnliga medarbetare 39 procent (44), i de asiatiska enheterna 68 procent (81) och i USA 34 procent (54).

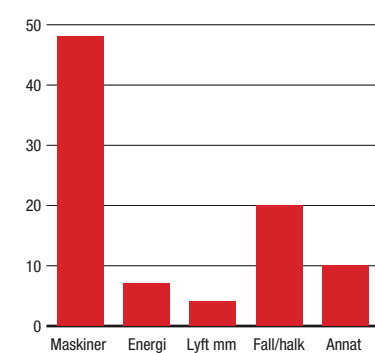
Utbildning

Marknadens och kundernas krav ökar inom många områden och det gäller för oss att vidareutveckla den tekniska nivån inom produktutveckling och produktion. Något som förutsätter kvalificerade och välutbildade medarbetare och detsamma gäller många andra uppgifter inom koncernen. Kunskaperna måste hållas aktuella och fördjupas och utbildningar är därför en del av vardagen. Under 2012 deltog medarbetarna i 92.000 (57.000) utbildningstimmar, vilket motsvarar ungefär 11 (12) timmar per anställd.

Antal incidenter

Antal skador

Framgång med funktionsnedsatta medarbetare – både mänskligt och kommersiellt

I Ungern tillverkar Nolato bland annat produkter inom hygienområdet, en produktion som förutom formsprutning av olika plastkomponenter även innehåller tämligen omfattande montage. I samband med att man för en tid sedan beslöt att själva ta hand om ett montagearbete som utfördes av en underleverantör, så kom man fram till att detta var ett utmärkt tillfälle att erbjuda personer med grava syn- eller hörselskador arbete.

Anställning på egna meriter

– Vår grundtanke var att ge dessa personer arbete på rent kommersiella villkor. Genom att anpassa arbetsmiljön skulle vi ge dem goda möjligheter att göra ett bra arbete, kommenterar Norbert Meleg, som bland annat är personalchef.

När beslutet om den nya arbetsgruppen var fattat konsulterades en specialist på funktionsnedsattas arbetsmiljö och en rad kompletteringar gjordes i fabriken. Det område som de syn- och hörselskadade skulle arbeta och röra sig inom rensades från alla störande objekt, ledlinjer målades på golven, brandlarmet försågs med ljussignaler, dörrar och avspärrningar gjordes synligare, ljuset på arbetsborden specialanpassades för synskadade och en ljud- och vibrationsfri miljö skapades för de hörselskadade.

I juli 2011 anställdes den första nya medarbetaren, med uppgift att rekrytera övriga medarbetare i den nya gruppen och därefter leda arbetet.

– Jag hade sökt jobb i tre år när Nolatos erbjudande kom, berättar Rózsika Vámosné, som själv är hörselskadad och aktiv i en organisation för funktionsnedsatta.

– Jag trodde jag skulle få ett rent monteringsjobb, men såg en fantastisk möjlighet i att få vara med och bygga upp den nya arbetsgruppen.

Målsättningen överträffades

Efter sommaren kunde arbetet börja. Tjuugoåtta nya medarbetare med olika former av grava syn- eller hörselskador började sitt monteringsarbete. Och det gick över all förväntan.

Rózsika Vámosné, Zoltán Peszlen, Gáborné Bokodi, Róbert Horváth, Józsefné Kiss och Lászlóné Dömötör är några av de funktionsnedsatta som har fått jobb på Nolato i Ungern.

– Vi hade gjort en hel del beräkningar om utfallet av deras arbete, men alla våra planer kom på skam, berättar Norbert Meleg. Dessa medarbetare är så dedikerade och produktiva att resultatet överträffade alla våra beräkningar.

– Vi har kunnat sänka våra kostnader tack vare den här gruppens fina arbete, vilket också gör att vår produktion har blivit än mer konkurrenskraftig, till glädje för våra kunder.

– Alla är vinnare i det här fallet. Företaget, kunderna, samhället och inte minst de funktionsnedsatta som har fått ett arbete på sina egna meriter!

Och kvaliteten på arbetet är mycket hög:

– Efter en kort inkörningsperiod är vi väldigt nära noll fel i denna del av produktionen, kommenterar Csaba Szigeti, som är production flow manager. Gruppens flexibilitet och skickliga arbete har gjort att vi har lagt över fler typer av montage till dem.

Integrerade i företaget

Projektet har uppmärksammats en hel del i Ungern och företaget erhöi i år det

ungerska resursdepartementets och Salva Vita-stiftelsens utmärkelse för sitt arbete med att skapa arbete för personer med funktionsnedsättning.

– Från första dagen har dessa anställda varit fullvärdiga medarbetare hos oss, berättar Bart Nolden, som är produktionschef. Vi har fått många bevis på hur kunniga och dedikerade de är. De är inte heller bara integrerade i själva arbetet på företaget utan deltar även i våra gemensamma fritidsaktiviteter. Redan från början lade Nolato Hungary stor vikt vid att informera övriga anställda om de funktionsnedsattas liv och förutsättningar.

– Innan de började samlade vi alla inblandade medarbetare. Vi förberedde dem på olika situationer som skulle kunna uppstå och hur de skulle kunna hjälpa dem som hade syn- eller hörselskador, berättar István Varga, som är processingenjör.

– Glädjande nog blev integrationen mycket lyckad och jag tror att de flesta har förändrat sin inställning till personer med funktionsnedsättning även när de inte är på arbetet!

Affärspartners och andra intressenter

Nolltolerans i etikfrågor

I enlighet med den tionde principen i FN:s Global Compact och Nolatos uppförandekod ska våra affärsmetoder kännetecknas av integritet och ansvarstagande. Som koncernmål har vi nolltolerans kring mutor, korruption och kartellbildning. För ett globalt företag är dessa frågor komplexa och synen på vad som är normala affärsmetoder varierar mellan olika länder och kulturer. Vi använder oss av följande metoder för att styra och följa upp Nolatos affärsprinciper:

- Vi sprider gemensamma värderingar i form av Nolatos uppförandekod. Ledningarna för koncernens bolag har ansvaret att föra värderingarna vidare inom sin organisation.
- Vi följer löpande upp kostnader, utgifter och intäkter.
- Vi är särskilt uppmärksamma på etiska frågor i relationer med affärspartners. Normal affärssed i varje land ska beaktas, men om affärsmetoderna inte stämmer överens med Nolatos uppförandekod så ska vi avstå från affären eller vidta andra relevanta åtgärder.
- Med hjälp av checklistor från FN Global Compact gör vi årliga utvärderingar hur bolagen arbetar för att motverka mutor. Årets utvärdering visar att mycket av arbetet sker inom ramarna för Nolatos uppförandekod och målgrupperna är huvudsakligen anställda, leverantörer, kunder och myndigheter. Flera av bolagen har etablerat detaljerade policys och riktlinjer kring bland annat gåvor, representation och omkostnader och rapporterar att de ökat sina insatser inom detta område.

Något fall av brott mot uppförandekoden har inte identifierats under året. För att ytterligare stärka våra kontrollmekanismer inom detta område har vi även infört ett system för *whistleblowing* (se faktabara). Systemet har under 2012 testats i tre av våra enheter och kommer under 2013 att införas i hela koncernen.

Ökat fokus på leverantörer

Vi har som mål att bli aktivare uppströms i leverantörskedjan och ställa relevanta hållbarhetskrav och bli bättre på att följa upp kraven. Vi rör oss framåt och i stort sett alla koncernbolag kräver att leverantörerna ska ta del av Nolatos uppförandekod. Checklistor för utformning av frågeformulär för leverantörsbedömningar i hållbarhetsfrågor har utarbetats. Under 2012 utvärderades cirka 125 leverantörer via frågeformulär och ett femtontal via platsbesök eller revisioner. Kriterierna för vilka leverantörer som väljs ut varierar inom koncernen men i det flesta fall ligger fokus på nya leverantörer, leverantörer som tidigare inte utvärderats och leverantörer där särskilda risker kan befaras. En flaskhals i sammanhanget är tillgången till erfarna interna revisorer samt att leverantörsrevisioner är kostnads- och tidskrävande aktiviteter.

Samhällsengagemang

Nolato deltar i lokalsamhällena i de länder vi har verksamheter. Detta innebär kontakter med grannar, skolor, universitet, frivilliga organisationer, myndigheter, idrottsklubbar och kulturella institutioner. En handfull enheter hade under året ”öppet hus” för olika intressentgrupper, tio enheter hade studiebesök från skolor och universitet och deltog i projekt tillsammans med flera universitet. Sammanlagt besöktes vi av mer än 100 studenter. Nolato hade under 2012 ett fortsatt samarbete i hållbarhetsfrågor med Internationella Miljöinstitutet (IIIEE) vid Lunds Universitet.

Koncernens bolag ger ekonomiska bidrag till sjukvård, idrottsklubbar och olika lokala samhällsaktiviteter, samt engagerar sig i andra sociala aktiviteter. Vårt miljöarbete har kommunicerats via artiklar i tidningar och föredrag i olika sammanhang. Som omnämns på andra ställen i hållbarhetsredovisningen har arbetet uppmärksammat och uppskattas av myndigheter, analytiker och studenter.

■ Andel enheter som rapporterar hållbarhetskrav från kunderna

Införa miljöledningssystem	33%
Fasa ut farliga kemikalier	48%
Efterlevnad av REACH och RoSH	14%
Produktrelaterad miljöinformation	57%
Följa kundens uppförandekod	71%
Andra krav	9%

Ökade krav från kunder

Som utvecklare och tillverkare av polymera produktsystem har Nolatos kunder inom branscher där aspekter som rör miljö, arbetsmiljö och etik är viktiga.

Under ett antal år har vi sett att kraven ökar och delvis ändrar karaktär. Miljökrav och krav på utfasning av farliga kemikalier har funnits sedan länge men nu ser vi ett allt starkare intresse för sociala och etiska frågor.

Mer än 90 procent av koncernens bolag rapporterar kundkrav på hållbarhetsområdet och många kunder har ökat sina aktiviteter att följa upp sina krav.

Under året blev tre fjärdedelar av anläggningarna utvärderade av sina kunder och det är framförallt inom branscher som telekom, läkemedel, fordon, kosmetika och hygien som är aktiva. I huvudsak uppskattades Nolatos hållbarhetsarbete men i några fall pågår en dialog kring förbättringsåtgärder.

Vi tar lärdom av kundernas metoder för utvärdering och för vidare kraven i koncernens leverantörskedjor.

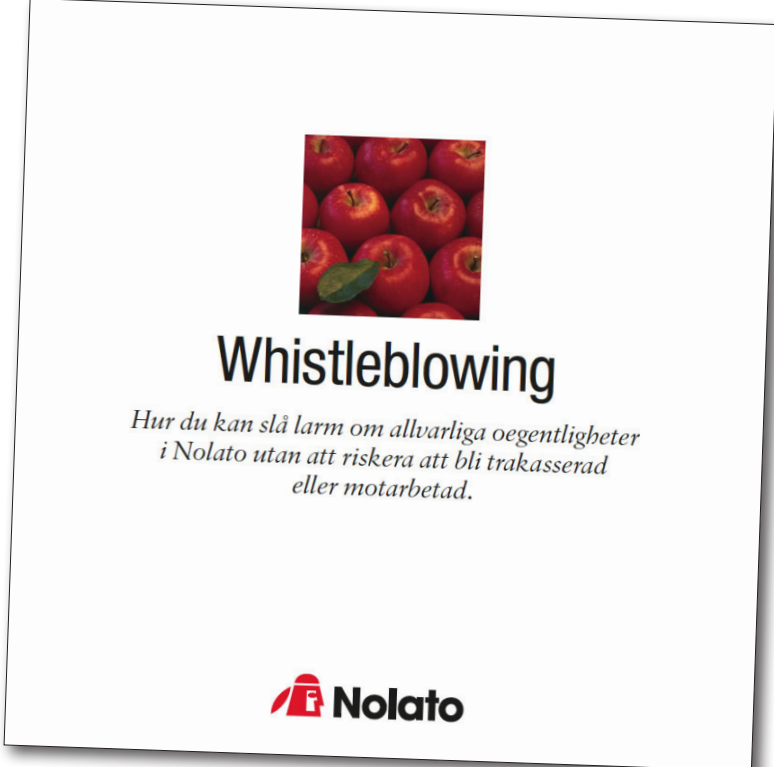
Whistleblowing – ett snabbt sätt att fånga upp eventuella oegentligheter

Alla känner väl till den engelske bobbyn, polisen som i gamla filmer påkallar uppmärksamhet om pågående brott genom att ivrigt blåsa i visselpipan. Idag har whistleblowing fått en vidare betydelse för företag och medarbetare.

Den som arbetar mitt i den dagliga verksamheten är oftast en av de första att märka om något håller på att gå allvarligt snett i form av ekonomiska bedrägerier eller allvarliga brott mot uppförandekoden, till exempel mutor eller diskriminering. Många drar sig dock för att berätta om det, då de är rädda att bli trakasserade eller motarbetade. Det kan ju faktiskt vara arbetskamraterna eller ens närmaste chef som är inblandade.

Genom att erbjuda medarbetarna en skyddad kanal att slå larm om eventuella allvarliga oegentligheter, kan misstankarna utredas utan att den som anmäler riskerar några påtryckningar eller repressalier. Systemet säkerställer också att handläggningen av ett tips inte hanteras av personer som potentiellt kan ha intressen av att händelsen inte blir känd eller utreds vidare.

– Vi vet att våra medarbetare är mycket lojala mot företaget och vi vill därför hjälpa den enskilde att kunna slå larm om eventuella oegentligheter utan att själv riskera något, kommenterar Nolatos koncernchef Hans Porat. För oss betyder detta att vi snabbare kan fånga upp sådant som våra övriga riskhanteringsåtgärder och

Whistleblowing

Hur du kan slå larm om allvarliga oegentligheter i Nolato utan att riskera att bli trakasserad eller motarbetad.

Koncernens system för whistleblowing har under 2012 testats i tre av enheterna och kommer under 2013 att införas i hela koncernen.

kontrollfunktioner inte förmår att upptäcka.

Whistleblowing får dock inte bli en kanal för allmänt missnöje. I första hand ska eventuella problem eller misstankar om överträdelse av regelverket hanteras

av den normala linjeorganisationen. Det är först om ett ärende är för känsligt att ta upp med någon i den anställdes närhet eller om den anställda inte tycker att han eller hon fick önskad respons från chefen, som det är dags att blåsa i visselpipan.

Ekonomiskt ansvar

Ett bra år ur ekonomisk synpunkt

2012 blev det hittills bästa året i Nolatos historia. Jämfört med föregående år ökade omsättningen med 30 procent till 3.874 MSEK, rörelseresultatet (EBITA) med 52 procent till 303 MSEK och resultatet per aktie med 53 procent till 7,68 SEK. Den goda resultatutvecklingen medförde ett starkt kassaflöde och en fortsatt låg nettoskuld även efter förvärvet av ett brittiskt företag inom läkemedelsförpackningar.

Hållbar utveckling och ekonomi

Investeringar och kostnader

Under året investerade Nolato 11,4 MSEK (14,9) i åtgärder som avsåg minskad miljöpåverkan och bättre arbetsmiljö. De största investeringarna gjordes inom energiområdet och ungefär en fjärdedel av investeringarna gick till arbetsmiljöområdet. Detta är områden som brukar vara föremål för investeringar inom Nolato men storleken på investeringar som rör energieffektivisering har ökat under senare år.

Miljökostnaderna uppgick till 6,0 MSEK (5,6) och här är det kostnaderna för omhändertagande av avfall som dominerar. Kostnader för miljösamordnare, rapportering till myndigheter och annan administrativ verksamhet står för ungefär en fjärdedel av kostnaderna. Under året genererade miljöförbättrande åtgärder kostnadsbesparingar på 2,0 MSEK (1,3). Huvuddelen av besparingarna rör användningen av energi men också ökad återanvändning av produktionsspill.

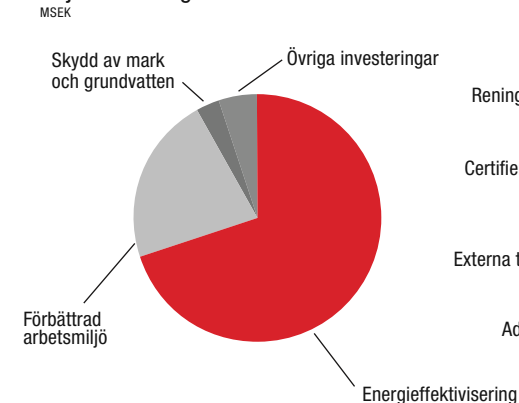
Ekonomiskt värde för intressenter

Nolatos verksamhet skapar ett ekonomiskt värde som fördelas mellan olika intressenter. Det rör sig exempelvis om leverantörer, anställda, aktieägare, kreditgivare och samhället. Under 2012 omsatte koncernen 3.874 MSEK. 3.238 MSEK (2.846) fördelades på intressentgrupper enligt nedre tabellen till höger.

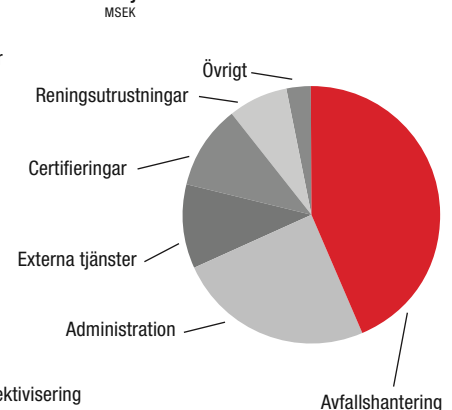
Finansiella nyckeltal

MSEK (om inte annat anges)	2012	2011
Nettoomsättning	3.874	2.977
Rörelseresultat (EBITA)	303	199
EBITA-marginal %	7,8	6,7
Resultat efter finansiella poster	272	183
Resultat efter skatt	202	132
Avkastning på sysselsatt kapital %	19,5	13,9
Avkastning på eget kapital %	17,1	11,3
Nettoskuld	78	82
Soliditet %	46	54
Resultat per aktie SEK	7,68	5,02
Utdelning per aktie	6,00	5,00
Medelantal anställda	8.421	5.496

Miljöinvesteringar

Miljökostnader

Ekonomiskt värde för intressenter

Intressent	2012	2011	Kommentar
Leverantörer	1.984	1.844	Ersättning för material och tjänster
Anställda	1.012	812	Löner och förmåner
Aktieägare	158	132	Utdelning
Kreditgivare	14	7	Räntekostnader
Samhället	70	51	Redovisad effektiv skatt koncernen
Summa	3.238	2.846	

Risker inom hållbar utveckling

I Nolatos strategi ingår att genom aktiv och planerad riskhantering fortlöpande minimera riskerna i verksamheten, samtidigt som vi tillvaratar de affärsmöjligheter som ett kontrollerat risktagande innebär. Huvudsakliga inslag i riskhanteringen är identifiering, värdering, styrning, rapportering, övervakning och kontroll. För olika typer av väsentliga risker finns rutiner för att acceptera, reducera eller eliminera risken.

I Nolatos årsredovisning ges detaljerad information om operationella risker, juridiska risker, finansiella risker och risker inom hållbar utveckling. Inom hållbarhetsområdet har vi identifierat ett antal risker som kan ha betydelse för koncernens finansiella ställning. Mer krävande miljölagstiftning, skatter, avgifter och andra krav inom miljöområdet kan orsaka betydande kostnader för industriella verksamheter. Även ur ett affärsmässigt perspektiv finns det risker kring miljö och socialt ansvar som uppmärksammas under senare år, framförallt med fokus på produktion i utvecklingsländer. Nolato gör regelbundet riskbedömningar inom hållbarhetsområdet i de länder där vi har verksamhet. Målsättningen är att så tidigt som möjligt identifiera nya risker och/eller kostnader inom miljö, etik och socialt ansvar.

Tillståndspliktig verksamhet

Nolatos produktionsenheter har de tillstånd som krävs för verksamheterna och några nya myndighetskrav som innebär väsentliga kostnader har inte identifierats vid årets genomgång. Koncernens enheter uppfyller även kraven i kemikalielagstiftningen REACH och annan relevant lagstiftning.

Förorenad mark och farliga ämnen

Någon förekomst av förorenad mark är inte känd, det finns inte heller några krav på undersökningar eller saneringar. I Sverige har några av verksamheterna blivit klassificerade enligt miljömyndigheternas Mifu-metodik. Klassificeringen är av administrativ karaktär och bygger inte på några faktiska provtagningar av mark och grundvatten. Ingen av anläggningarna är prioriterade av myndigheterna för ytterligare åtgärder. Farliga ämnen som asbest och PCB förekommer inte i någon betydande omfattning.

Miljöanpassning av produkter

Intresset för miljöanpassade produkter ökar i samhället och som en affärsmässig risk kan identifieras att företagets sortiment skulle kunna innehålla produkter som inte längre accepteras av kunderna. Som underleverantör har Nolato begrän-

sade möjligheter att möta denna risk, då de flesta produkterna tillverkas på uppdrag av kunderna. Nolato samarbetar nära dessa och följer kontinuerligt utvecklingen för att kunna initiera utbyte av befintliga material till nya, mer miljöanpassade alternativ.

Klimatrelaterade risker

En av koncernens anläggningar är lokaliserad till ett område där framtida klimatförändringar kan orsaka skred (Göteborg). Vi följer här de risk- och sårbarhetsanalyser som utförs av myndigheterna.

Klimatfrågorna är viktiga för Nolato och på sidan 11 ges en översikt av hur vi arbetar med dessa frågor. Vi har dock ännu inte gjort någon djupare genomlysning av hur klimatförändringarna kan komma att påverka koncernen ur ett ekonomiskt perspektiv. Möjlig påverkan rör skador på anläggningar och infrastruktur, men också aspekter som rör tillgång till råvaror, förhållanden hos leverantörer och förändrat kundbeteende. Skatter, avgifter och utsläpps begränsningar kan naturligtvis också påverka Nolato.

Ständiga förbättringar

Vid Nolatos anläggningar genomförs många aktiviteter som bidrar till ständiga förbättringar vad det gäller miljö, arbetsmiljö och socialt ansvar. Här följer exempel på ett antal åtgärder under 2012:

Sverige

- Nolato Polymer i Ängelholm och Torekov har arbetat vidare med *lean production* och bland annat haft fokus på arbetsmiljöfrågor. Man har investerat i en elektrisk ugn och i Torekov planerar man att övergå från uppvärmning med olja till värmepumpar. En ny strategi för samhällsengagemang och sponsring utvecklades med inriktning på lokala aktiviteter och barn.
- Arbetet med energieffektivisering har fortsatt vid Nolato Silikonteknik i Hallsberg.
- Nolato MediTech i Hörby och Lomma har fortsatt programmet *Medical Excellence* med förbättrade nyckeltal kring exempelvis klagomål. Vidare har miljö- och arbetsmiljöfrågorna fått större utrymme i det dagliga arbetet med exempelvis bättre uppföljning av tillbud. I Hörby har personalen utbildats i energifrågor och genom ett övervakningssystem kan ledning och personal följa energiförbrukningen och energikostnaden i realtid.
- Nolato Lövepac i Skånes Fagerhult har utvecklat packningar som kommer att sitta i Volvos nya bränslesnåla motorer enligt konceptet Volvo Environmental Architecture (VEA). Vid anläggningen har avfallshanteringen blivit effektivare.
- Mängden spill i produktionen har minskat vid Nolato MediTor i Torekov. Genom förbättrad kvalitetskontroll och effektivare produktionsplanering har antalet transporter (expressleveranser) minskat. Man har tagit fram ett nytt recept på andningsblåsor som gör att användningen av polymert material

minskar med cirka 20 procent. Något som bland annat minskar klimatpåverkan.

- Nolato Sunne har under året gått vidare med åtgärder för förbättrat processflöde och genom detta minskat antal transporter och arbetsmoment. "Lean production" har resulterat i bättre fokus på åtgärder för att minska produktionsspillet.
- Nolato Gota i Götene har arbetat med att förbättra kylvattensystemet för att bland annat minska vattenförbrukningen.
- Numera gör operatörerna vid Nolato Cerbo kvalitetskontroll direkt vid formsprutorna, något som ger bättre kontroll över produkterna och mindre avfall. Nyckeltalen på miljöområdet går i rätt riktning och arbetet enligt "lean production" har resulterat i många mindre förbättringar.
- Vid Nolato Plastteknik i Göteborg har man investerat i nya energieffektiva utrustningar för tryckluft och kylning. Man har också installerat en central anläggning för torkning av plastgranulat. En utrustning som ersätter 14 lufttorkar. Bolaget fortsätter projekten med utveckling av miljöanpassade produkter, exempelvis komposit av plast och träfibrer.

Storbritannien

- Vid nyförvärvet Nolato Jaycare i Portsmouth och Newcastle har man under året genomfört många projekt med bäring på miljö och arbetsmiljö, exempelvis installation av effektivare maskiner, ökad intern återanvändning av produktionsspill, investering i automatiska system för hantering av kemikalier och för att minimera repetitiva arbetsmoment, implementering av 5S, samt införande av Nolatos uppförandekod och policy.

Ungern

- Nolato Hungary i Mosonmagyaróvár erhöill en utmärkelse av den europeiska arbetsmiljömyndigheten för god arbetsmiljö. Vidare har man framgångsrikt arbetat vidare med mål kring energi- och vattenförbrukning, avfall, effektivare interna revisioner och säker arbetsmiljö.

Rumänien

- Verksamheten i Negoiesti är integrerad med verksamheten i Ungern, exempelvis vad det gäller miljölednings- och kvalitetssystemen. Anläggningen integrerades och certifierades under året under samma miljöledningssystem som i Mosonmagyaróvár.

Kina

- Som beskrivits på andra ställen i hållbarhetsredovisningen pågår många aktiviteter inom CSR vid Nolato i Beijing. Några exempel är Employee Care Program, utveckling av miljöanpassade produkter, många utbildningsaktiviteter, ökad användning av återvunnen plastråvara, CSR-utvärdering av leverantörer, ökad resursanvändning och minskad energiförbrukning.
- Nolato Lövepac i Beijing och Shenzen fortsatte arbetet med att införa OHSAS 18001. Ett projekt för att öka återanvändningen av avfall från processerna har fortsatt under året.

USA

- Nolato Contour certifierades under året enligt ISO 14001. Vidare har man genomfört åtgärder för att öka återvinningen av avfall.

Mål för hållbarhetsarbetet

Under 2010 infördes koncernövergripande långsiktiga mål för hållbar utveckling inom ett antal centrala områden. Det målstyrda arbetet leder till framsteg och förbättringar och vi fortsätter därför med samma inriktning för 2013.

Inom energi- och klimatområdena skärper vi målen enligt följande:

- Baserat på koncernens nyckeltal för energi (GWh/nettomsättning) ska energiförbrukningen minska med 10 procent under perioden 2014–2016. Medelförbrukningen för åren 2011–2012 utgör baslinje. De detaljerade målen för energi som anges nedan kvarstår.
- Baserat på koncernens nyckeltal för

utsläpp av koldioxid från energiförbrukningen (ton/nettomsättning) ska utsläppen minska med 10 procent under perioden 2014–2016. Medelutsläppen för åren 2011–2012 utgör baslinje. De detaljerade målen för klimatpåverkan som anges i tabellen nedan kvarstår.

Område	Övergripande mål	Utfall 2012
Miljöansvar	Energi	▲ Lägre förbrukning i förhållande till omsättningen, men fler enheter och högre produktion ökar total konsumtionen. Energieffektivisering genom åtgärder kring belysning, ventilation och utrustningar vid flertalet anläggningar.
	Klimat	► Fler enheter och ökad produktion ger högre utsläpp. Energieffektivisering och installation av värmepumpar minskar utsläppen.
	Kemikalier	▲ Flera substitutioner genomfördes under året men detta är ett arbete som kommer att pågå under överskådlig tid.
	Avfall	▼ Ökade produktionsvolymerna, fler anläggningar och mer utvecklad rapportering ger ökad avfallsmängd. Åtgärder för att minska spill och avfall genomförs men kompenserar inte för den ökade mängden avfall.
	Miljöledningssystem	▲ Arbete har inletts för att införa ISO 14001 vid nyförväret Nolato Jaycare i Storbritannien. Klart under 2013.
	Miljöanpassade produkter	▲ Projekt och anpassningar genomförda men också ett område där vi förväntar oss ökade krav från kundernas sida.
Socialt ansvar	Säkra arbetsplatser	▼ Fler olyckor jämfört med 2011. Positivt är att många förebyggande åtgärder har genomförts och att system för registrering av incidenter (near misses) införts vid i stort sett samtliga enheter.
	Etiska och mänskliga principer	▲ Informations- och utbildningsinsatser kring <i>Nolatos själ</i> har genomförts vid flertalet enheter. Nyanställda är främsta målgruppen.
Affärspartners och andra intressenter	Antikorruption	▲ Intern utvärdering kring förebyggande av mutor baserad på FN Global Compact visar på ökade insatser för att förebygga korruption. Whistleblowing-system införs i koncernen.
	Leverantörer	▲ Ökat antal leverantörer har utvärderats med avseende på både miljö och socialt ansvar.
	Kunder	▲ Kundkraven ökar efterhand men resultaten av utvärderingar och revisioner är i huvudsak mycket goda.
	Samhälle, investerare och analytiker	▲ Goda utvärderingar av hållbarhetsarbetet i affärstidningar och av investerare. Egendeklaration enligt ISO 26000 genomförs på försök.

▲ Målet uppnått eller positiv trend för att nå målet. ► Oförändrad situation. ▼ Försämrad situation.

Om hållbarhetsredovisningen

Hållbarhetsredovisningens innehåll

Nolatos hållbarhetsredovisning för 2012 omfattar aspekter som rör miljö, arbetsmiljö och sociala frågor. Vår ambition är att redovisningen, tillsammans med kompletterande information, ska ge medarbetare och externa intressenter en tydlig bild av bolagets aktiviteter inom hållbarhetsområdet och hur detta samspelar med affärsverksamheten. Vi hoppas att redovisningen är av intresse och vi välkomnar kommentarer och förslag till framtida förbättringar.

Hållbarhetsredovisningens omfattning

Hållbarhetsredovisningen täcker frågor som rör miljö, arbetsmiljö och sociala förhållanden vid Nolatos tillverkande enheter över hela världen. Alla enheter som tillhörde koncernen under verksamhetsåret ingår i redovisningen med undantag för enheten i Malaysia, som är inhyrd hos en underleverantör. Totalt har därmed 21 av 22 enheter bidragit med data.

Redovisningsprinciper

Varje produktionsenhet bidrar med data enligt koncernens formulär för hållbarhetsredovisning. Chefen för respektive enhet är ansvarig för kvalitetssäkring av den information som lämnas in. Årets prestanda jämförs och verifieras med föregående års uppgifter. Ytterligare kvalitetskontroller görs i samband med intervjuer och platsbesök.

Utsläppen av koldioxid, svaveldioxid och kväveoxider från den direkta energianvändningen görs med hjälp av omräkningsfaktorer. Dessa baseras på energiinnehållet och kvaliteten på de bränslen som används. Utsläppen av koldioxid från den indirekta energianvändningen (huvudsakligen elektricitet) baseras på utsläppsdata från Greenhouse Gas Protocol Initiative (GHG Protocol) för de länder där Nolato har verksamheter. Information om utsläpp av VOC (lösningsmedel, färg, lacker) baseras huvudsakligen på massbalansberäkningar. I årets redovisning har vi korrigerat data för utsläpp av koldioxid vid anläggningen i Beijing, Kina (se sid 11).

Bolag/anläggning	Medelantal anställda	Signifikans för redovisningen
Nolato Beijing, Beijing (Kina)	6.089	Hög
Nolato Hungary, Masonmagyarovar (Ungern), Negoiesti (Rumänien)	468	Hög
Lövepac Converting, Beijing och Shenzhen (Kina), Chennai (Indien)	574	Hög
Nolato Polymer, Torekov och Ängelholm (Sverige)	82	Medelhög
Nolato MediTech, Hörby och Lomma (Sverige)	201	Medelhög
Nolato MediTor, Torekov (Sverige)	61	Medelhög
Nolato Jaycare, Portsmouth och Newcastle (UK)	205	Medelhög
Nolato Gota, Götene (Sverige)	103	Medelhög
Nolato Contour (Baldwin (USA)	159	Medelhög
Nolato Cerbo, Trollhättan (Sverige)	108	Medelhög
Nolato Plastteknik, Göteborg (Sverige)	96	Medelhög
Nolato Sunne, Sunne (Sverige)	106	Medelhög
Nolato Lövepac, Skånes Fagerhult (Sverige)	35	Låg
Nolato Hertila, Åstorp (Sverige)	25	Låg
Nolato Silikonteknik, Hallsberg (Sverige)	35	Låg

Nolato och GRI

Organisationen bakom GRI (Global Reporting Initiative) har fastställt frivilliga övergripande riktlinjer för hur företag och andra organisationer ska rapportera om sina aktiviteter inom hållbar utveckling. Riktlinjerna som finns i version G3.1, omfattar önskemål om rapportering av hållbarhetsdata inom ekonomi, miljö och socialt ansvar. Rapporteringen ska ge en komplett, balanserad, jämförbar, noggrann och trovärdig bild av organisationens utveckling inom hållbarhetsområdet. Den ska omfatta såväl positiva som negativa aspekter.

GRI-riktlinjerna är den mest använda och accepterade standarden för rapportering inom hållbarhetsområdet, med mer än 5.000 deltagande organisationer runt om i världen. På GRI:s hemsida finns närmare 12.000 hållbarhetsredovisningar tillgängliga, varav en handfull från Nolato. Inom riktlinjerna kan organisationen välja enligt vilken nivå (A – C) organisationen vill rapportera. Nolato har valt att rapportera enligt nivå B.

På www.globalreporting.org finns en fullständig redovisning av de olika nivåernas redovisningskrav.

I årets hållbarhetsredovisning har vi vidareutvecklat Nolatos redovisning enligt GRI G3.1 och av tabellen framgår i vilken omfattning Nolato uppfyller minimikraven på nivå B. Vi har bland annat utökat avsnitten kring strategi, analys och väsentlighet (materialitet), samt kompletterat informationen kring några nyckelindikatorer.

SR i tabellen hänvisar till sidor i hållbarhetsredovisningen och AR hänvisar till årsredovisningen för 2012.

Profil		
1. Strategi och analys		
1.1	Uttalande från ledningen.	AR7, SR 3
1.2	Beskrivning av de viktigaste effekterna, riskerna och möjligheterna.	AR35-37, SR 7, 20
2. Organisationsprofil		
2.1 – 2.7	Organisationens namn. Viktiga varumärken, produkter och tjänster. Organisationens struktur. Huvudkontorets lokalisering. Länder där organisationen har verksamheter. Ägarförhållanden och legal form. Marknader.	AR9-25, SR 4-5
2.8	Den redovisande organisationens storlek och omfattning.	SR 4-5, 23
2.9	Viktiga förändringar under redovisningsperioden.	SR 23
2.10	Belöningar under redovisningsperioden.	SR 3
3. Information om redovisningen		
Redovisningsprofil		
3.1 – 3.4	Redovisningsperiod. Datum för den senaste föregående redovisningen. Redovisningscykel. Kontaktpersoner.	SR 23
Redovisningens omfattning och begränsningar		
3.5 – 3.8	Process för att definiera redovisningens innehåll. Redovisningens avgränsningar. Specifika frågor som rör avgränsning och omfattning. Principer för redovisning av dotterbolag, samägda bolag, etc.	SR 23
3.9	Metoder och teknik för insamling av data och underlag för beräkningar.	SR 23
3.10	Förklaringar till hur omräkning av data som lämnats i tidigare redovisningar påverkar redovisningen.	SR 11, 23
3.11	Betydande ändringar jämfört med tidigare redovisningsperioder vad det gäller omfattning, avgränsningar och mätmetoder.	SR 23
GRI innehållsförteckning		
3.12	Tabell som visar var de olika GRI-indikatorerna kan hittas.	Denna tabell
3.13	Policy och tillämpning avseende extern verifiering.	Självdeklarerad

4. Styrning, åtaganden och intressentrelationer		
Styrning		
4.1 – 4.8	Struktur för styrning. Struktur för styrning av hållbarhetsfrågorna. Ordförandens ställning. Oberoende och icke ledande befattningshavare. Mekanismer för medarbetare och aktieägare att lämna synpunkter till det högsta styrande organet. Kompensation till ledningen. Processer för att undvika intressekonflikter. Affärsidé, värderingar och uppförandekod.	AR 72-77, SR 8-9
Åtaganden avseende externa initiativ		
4.11	Koncernens hantering av försiktighetsprincipen.	SR 10-20
4.12	Externt utvecklade koder, principer eller andra initiativ som organisationen frivilligt anslutit sig till eller stödjer.	SR 7, 27
Kommunikation med intressenter		
4.14 – 4.17	Förteckning över intressentgrupper. Underlag för identifiering och urval av intressentgrupper. Metoder för kommunikation med intressenter. Viktiga frågor som rests i samband med kommunikation med intressenter.	SR 9, 17
Resultatindikatorer		
5. Ekonomiska resultatindikatorer (EC)		
Ekonomiska resultat		
EC1	Skapat och levererat direkt ekonomiskt värde.	SR 19
EC2	Finansiella risker och andra risker som orsakas av klimatförändringen.	SR 20
EC3	Omfattningen av organisationens förmånsbestämda åtaganden.	AR 47-48, 63
EC4	Väsentligt finansiellt stöd från den offentliga sektorn.	Inget under året
6. Miljömässiga resultatindikatorer (EN)		
Material		
EN1	Materialanvändning i vikt eller volym.	SR 11
EN2	Återvunnet material i procent av materialanvändningen.	SR 11
Energi		
EN3	Direkt energianvändning per primär energikälla.	SR 10
EN4	Indirekt energianvändning per primär energikälla.	SR 10
EN5	Energibesparing genom besparingsåtgärder och ökad energieffektivitet.	SR 10, 21
Vatten		
EN8	Total vattenanvändning per källa.	SR 11-12
Utsläpp till luft, vatten och avfall		
EN16, 17	Totala direkta och indirekta utsläpp av växthusgaser, i vikt.	SR 11
EN18	Initiativ för att minska utsläppen av växthusgaser och resultat.	SR 10-11, 21
EN20	NO _x , SO ₂ och andra betydande luftföroreningar, i vikt per typ.	SR 11
EN22	Total avfallsvikt, per typ och hanteringsmetod.	SR 12
EN23	Betydande spill.	SR 12
Produkter och tjänster		
EN26	Åtgärder för att minska miljöpåverkan från produkter och tjänster, samt resultatet härav.	SR 12-13
Efterlevnad		
EN28	Böter och andra sanktioner för överträdelse mot miljölagstiftning och miljöbestämmelser.	SR 8-9

Övergripande		
EN30	Kostnader och investeringar för miljöskyddande åtgärder.	SR 19
7. Sociala resultatindikatorer. Anställningsförhållanden och arbetsvillkor (LA)		
Anställning		
LA1	Total personalstyrka, uppdelad på anställningsform, anställningsvillkor och region.	SR 5, 14
Relationer mellan anställda och ledning		
LA4	Andel av personalstyrkan som omfattas av kollektivavtal.	SR 15
Hälsa och säkerhet i arbetet		
LA7	Omfattning av arbetsskador och arbetsrelaterade sjukdomar.	SR 6, 15
Utbildning		
LA10	Genomsnittligt antal och utbildningstimmar per anställd och år.	SR 15
Mångfald och jämställdhet		
LA13	Sammansättning av styrelse och ledning samt uppdelning av andra anställda efter kön, åldergrupp, etc.	AR 53, SR 15
8. Mänskliga rättigheter (HR)		
Investeringar och upphandlingsrutiner		
HR2	Procent av betydande leverantörer och underleverantörer som granskats avseende efterlevnad av mänskliga rättigheter.	SR 6, 9, 17
Icke-diskriminering		
HR4	Antal fall av diskriminering, samt vidtagna åtgärder.	SR 15
Föreningsfrihet och rätt till kollektivavtal		
HR5	Verksamheter för vilka man uppmärksammat att föreningsfriheten och rätten till kollektivavtal kan vara väsentligt hotade och åtgärder som vidtagits.	SR 15
Barnarbete		
HR6	Verksamheter för vilka man uppmärksammat risken för barnarbete och åtgärder som vidtagits.	SR 14, 17
Tvångsarbete		
HR7	Verksamheter för vilka man uppmärksammat att det finns väsentlig risk för tvångsarbete och åtgärder som vidtagits.	SR 14, 17
9. Resultatindikatorer avseende samhällsfrågor (S0)		
Samhälle		
S01	Typ, omfattning och ändamålsenlighet av de program och rutiner som styr verksamhetens påverkan på samhällen.	SR 8-9, 17
S03	Procentantal av de anställda som genomgått utbildning i organisationens policy och rutiner för att motverka korruption.	SR 6, 17-18
S05	Politiska ställningstaganden och delaktighet i politiska beslutsprocesser och lobbying.	Inget under året
Efterlevnad		
S08	Böter och andra sanktioner mot organisationen för brott mot gällande lagar och bestämmelser.	SR 14-17
10. Resultatindikatorer för produktansvar (PR)		
Kundernas hälsa och säkerhet		
PR1	Utvärdering av produkternas påverkan på hälsa och säkerhet.	SR 9, 11-12

Global Compact

Nolato och Förenta Nationernas Global Compact

Nolato anslöt sig under 2009 till Förenta Nationernas initiativ för ansvarsfullt företagande, Global Compact. Koncernen blev därmed del av ett världsomspännande nätverk som nu består av närmare 11.000 företag och andra organisationer i 135 länder och som stöder tio grundläggande principer inom mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljöhänsyn och motarbetande av korruption.

Skriften Nolatos själ, som bland annat omfattar koncernens uppförandekod och miljöpolicy, är ett viktigt internt dokument, som vägleder och samordnar de

anställdas aktiviteter i linje med de tio principerna. Löpande görs en granskning av de olika koncernbolagens metoder och etik för att säkerställa att de stämmer överens med koncernens uppförandekod.

I år gör vi också för första gången en egen utvärdering av hur Nolato följer riktlinjerna för socialt ansvar enligt standarden ISO 26000.

I inledningen till hållbarhetsredovisningen kommenterar Nolatos vd och koncernchef Hans Porat hur bolaget under året arbetat med Global Compact.

Communication On Progress

Det är ett krav att organisationer som anslutit sig till Global Compact ska göra en årlig redovisning (Communication on Progress – COP) av hur man uppfyller de tio principerna. I Nolatos fall utgår vi från informationen som lämnas i årsredovisningen och hållbarhetsredovisningen. Tillsammans ger redovisningarna en rättvisande bild av hur Nolato stöder och följer Global Compacts principer.

För att förenkla Communication On Progress utnyttjar vi GRI-indikatorer och i korsreferenstabellen nedan framgår det vilka indikatorer som är relevanta i sammanhanget.

Global Compact principer	GRI indikatorer
Mänskliga rättigheter	
1. Företagen ska stödja och respektera internationellt proklamerade mänskliga rättigheter.	HR2, HR4-7, LA7, LA13, S05
2. Företag ska försäkra sig om att de inte är delaktiga i kränkningar av mänskliga rättigheter.	HR2, HR4-7, S05
Arbetsvillkor	
3. Företagen ska upprätthålla föreningsfrihet och erkänna rätten till kollektiva förhandlingar.	LA4, HR2, HR5, S05
4. Företagen ska verka för avskaffande av alla former av tvångsarbete.	HR2, HR7, S05
5. Företagen ska verka för avskaffande av allt barnarbete.	HR2, HR6, S05
6. Företagen ska verka för avskaffande av all diskriminering vid anställning och yrkesutövning.	LA13, HR2, HR4, S05
Miljö	
7. Företagen ska stödja försiktighetsprincipen vad gäller miljörisiker.	EC2, EN26, EN30, S05
8. Företagen ska ta initiativ för att främja större miljömässigt ansvarstagande.	EN1-5, EN8, EN16, EN20, EN22, EN26, EN28, S05
9. Företagen ska uppmuntra utveckling och spridning av miljövänlig teknik.	EN2, EN5, EN18, EN26, S05
Korruption	
10. Företagen ska motarbeta alla former av korruption, inklusive utpressning och bestickning.	S03, S05

Egendeklaration av socialt ansvarstagande enligt ISO 26000

Standarden ISO 26000 bygger på sju grundläggande principer som tillsammans definierar begreppet socialt ansvarstagande. Vägledningen ger bland annat riktlinjer och information om:

- Begrepp, termer och definitioner.
- Principer och arbetsätt, huvudområden och delområden.
- Integrering, implementering och främjande av socialt ansvarsfullt uppförande i organisationen och dess inflytandesfär.
- Att identifiera och involvera intressenter.
- Att kommunicera kommunikation socialt ansvarstagande.

ISO 26000 är ingen ledningssystemstandard och certifiering är inte möjligt. Intresset hos olika organisationer att kommunicera sitt arbete med ISO 14001 är stort och en specifikation (Socialt ansvarstagande – Systematisk egendeklaration SIS-SP 2: 2013) som kan användas som underlag för en egendeklaration finns nu tillgänglig. Nolato har på försök gjort en sådan egendeklaration som redovisas nedan. Slutsatsen är att vi i huvuddrag baserar Nolatos sociala ansvarstagande enligt riktlinjerna i ISO 26000 men att det finns ett antal områden som kan utvecklas vidare.

Så här har egendeklarationen genomförts: I skriften Systematisk egendeklaration (SIS SP 2:2013) finns ett åttiotal frågor inom sju huvudområden (4.1–4.7) av ISO 26000 att ta ställning till kring för att avgöra i vilken utsträckning hur riktlinjerna efterlevs. Vi har utvärderat varje enskild fråga och gjort en översiktlig bedömning hur riktlinjerna är införda och tillämpas.

I tabellen upprepas inte varje fråga i egendeklarationen utan frågeställningarna sammanfattas kortfattat och egendeklarationen avser den sammanvägda bedömningen av svaren inom respektive område.

- ▲ Riktlinjerna efterlevs fullständigt.
- ▶ Riktlinjerna efterlevs delvis.
- ▼ Riktlinjerna efterlevs i begränsad omfattning eller inte alls.

Systematisk egendeklaration av ISO 26000	Status
4.1 Avgränsning	
4.1.2 Egendeklarationens avgränsning? Frågorna i detta avsnitt avser vilka delar som omfattas av egendeklarationen samt vilka leverantörer, entreprenörer, agenter, etc som kan styras/påverkas av Nolatos sociala ansvarstagande.	▲
4.2 Ledningens åtagande	
4.2.2 Organisationens åtagande? Frågorna i detta avsnitt rör hur Nolato beskriver sitt övergripande ställningstagande för socialt ansvarstagande, när och på vilken nivå ställningstagandet fastslagits samt hur principerna enligt ISO 26000 inarbetats i Nolatos styrande dokument.	▶
4.3 Verksamhetsstyrning	
4.3.2 Resurser, ansvar och processer? Frågorna i detta avsnitt avser att nödvändiga resurser säkerställs, om ansvar och befogenheter delegerats inom Nolato, samt vilka processer och rutiner som används för att säkerställa resultat av arbetet.	▲
4.3.3 Kompetens, utbildning och medvetenhet? Frågorna i detta avsnitt avser metodiken kring hur utbildningsbehovet inom socialt ansvarstagande har identifierats samt hur behovet av och införskaffad kunskap registreras.	▲
4.3.4 Kommunikation av egendeklarationen? Frågan i detta avsnitt avser hur Nolato kommunicerar egendeklarationen.	▲
4.4 Identifiering och involvering av intressenter	
4.4.2 Identifiering av intressenter? Frågorna i detta avsnitt gäller nivån för intressentdialog, hur intressenterna identifierats, intressenternas specifika intressen, om det finns intressentgrupper som har det svårt att göra sig hörda, vilka intressentgrupper som representerar samhället och miljön, hur Nolatos inflytandesfär påverkat valet av intressenter, hur arbetet med socialt ansvarstagande påverkat större samarbeten och partnerskap, samt vilka rutiner vi har för att identifiera nya intressenter.	▶
4.4.3 Prioritering av intressenter? Frågan i detta avsnitt gäller hur Nolato prioriterar intressenter.	▲
4.4.4 Tillvägagångssätt för att inhämta intressenters synpunkter? Frågan i detta avsnitt avser hur Nolato rent praktiskt gör för att inhämta förväntningar och synpunkter från intressenter.	▶
4.4.5 Tillvägagångssätt för att inhämta synpunkter från icke organiserade grupper? Frågan i detta avsnitt gäller hur Nolato gör för att få synpunkter från ovanstående grupper.	▼
4.4.6 När inhämtas synpunkter från intressenter? Frågorna i detta avsnitt avser konsekvenserna av synpunkterna från intressenterna samt vid vilka tillfällen synpunkter inhämtas.	▲
4.4.7 Hantering av intressenters synpunkter? Frågorna i detta avsnitt gäller hur Nolato i sin styrning/planering behandlar intressenternas synpunkter, hur behovet av insyn och integritet hanteras, hur intressenter i hela värdekedjan hanteras, samt hur intressekonflikter mellan olika intressentgrupper behandlas.	▶
4.4.8 Intressentpåverkan i rapportering? Frågan i detta avsnitt gäller om intressentdialogen utnyttjas för att stärka Nolatos kommunikation av arbetet med socialt ansvar.	▲

Tabellen fortsätter på nästa sida

4.5 Identifiering och prioritering av områden och principer i ISO 26000	
4.5.2 Nulägesanalys? Frågorna i detta avsnitt avser Nolatos verksamhet och i vilka länder/områden vi bedriver verksamhet. Vidare avses analys av vad Nolato tidigare gjort och gör kring socialt ansvarstagande samt vilka policydokument, etc som finns på detta område.	▲
4.5.3 Relevans? Frågorna i detta avsnitt rör hur Nolato kan påverka organisationerna inom vår inflytandesfär, vilka områden inom ISO 26000 (kap 6) som är relevanta, samt hur organisationerna har involverats i syfte att få Nolato att förstå relevans och betydelse av olika områden.	▶
4.5.4 Prioriteringar? Frågorna i detta avsnitt avser relevanta delområden och hur detta påverkar intressenter, prioriteringar, förmågan att uppfylla lagstiftning, standarder och normer, vilka resonemang som vägts in i prioriteringen av huvudområden, risker med delområdena, ekonomiska konsekvenser av delområdena samt hur prioriteringarna följs upp och uppdateras.	▲
4.6 Mål och handlingsplaner	
4.6.2 Övergripande mål, detaljerade mål, handlingsplaner och andra aktiviteter? Frågorna i detta avsnitt gäller utformning, ansvar, resurser, uppföljning och genomförande av mål och handlingsplaner.	▲
4.6.3 Metoder för att följa upp? Frågorna i detta avsnitt gäller metoder för att följa upp prioriteringar, utvärdering av mätmetoderna samt möjlighet att spåra resultatet över tid.	▲
4.6.4 Utvärdering, rapportering och verifiering av socialt ansvarstagande för att stärka organisationen trovärdighet? Frågorna i detta avsnitt gäller rapporter, indikatorer, externa riktlinjer, verifieringssystem, utvärdering av resultat, underlag och genomförande av kommunikation, om saker utelämnas i kommunikationen samt hur resultatet verifieras.	▲
4.6.5 Efterlevnad av policydokument och riktlinjer? Frågorna i detta avsnitt gäller hur policys etc gjorts kända inom Nolato, metoder för interna revisioner, resultat från externa revisioner, hantering av klagomål från konsumenter, samt hantering av klagomål från övriga intressenter.	▲
4.6.6 Uppfyllnadsgrad av övergripande mål, detaljerade mål, handlingsplaner och aktiviteter? Frågorna i detta avsnitt avser metoder för utvärdering och uppföljning, om målen uppnåddes, om målen var lämpliga, om målen harmoniserar med Nolatos strategier, om handlingsplaner och aktiviteter genomfördes eller ändrades.	▲
4.6.7 Efterlevnad av lagar och andra krav (t.ex. konventioner) Frågorna i detta avsnitt rör hur Nolato håller sig informerat om rättsliga skyldigheter, hur efterlevnaden av lagar och andra krav bekräftas, samt om det finns påpekanden eller liknande från myndigheter kring lagefterlevnaden.	▲
4.7 Förbättringsarbete	
4.7.2 Kontinuerligt förbättringsarbete Frågorna i detta avsnitt rör Nolatos metoder för att identifiera, styra och följa upp förändringar, vilka förbättringar som genomförts under perioden och mot referensår.	▲
4.7.3 Revideringar av styrande dokument, prioriteringar, mål och planer Frågorna i detta avsnitt rör om Nolatos styrande dokument påverkats, vilka nya prioriteringar som gjorts och vilka nya mål som gäller.	▶

Definitioner och ordförklaringar

Arbetsrelaterad sjukdom En arbetsrelaterad sjukdom orsakas av långvarig exponering till någon speciell arbetsmiljöfaktor. Exempel på faktorer är buller, damm och lösningsmedel.

Arbetsrelaterad skada En arbetsrelaterad skada är en plötslig händelse (olycka) som kan hänföras till arbetet och som ger upphov till ett sår eller annan skada. Typiska arbetsskador i polymerindustrin är skärsår, fall och skador som orsakas av tunga lyft och repetitivt arbete. Nolato rapporterar arbetsrelaterade skador som en olycka som orsakar mer än en dags frånvaro (Lost Work Case; LWC). Frekvensen normeras genom antalet arbetsskador anges per 1.000 anställda (LWC/1.000).

Koldioxid (CO₂) Koldioxid bildas vid alla processer där kolinnehållande material förbränns, exempelvis vid förbränning av fossila bränslen. Det är mycket troligt att koldioxiden ökar den globala uppvärmningen (växthuseffekten).

Miljöaspekt De delar av en organisations aktiviteter, produkter eller tjänster som samspelar med miljön.

Miljörelaterade kostnader Kostnader som kan hänföras till åtgärder för att förebygga, minska eller återställa miljöpåverkan som orsakas av organisationens verksamheter. Motsvarande gäller för kostnader inom arbetsmiljöområdet. Kostnaderna omfattar bland annat administration, inköp av externa tjänster, avgifter till myndigheter, underhåll av miljöledningssystem, avfallskostnader samt kostnader för externa inspektioner och revisioner.

Miljörelaterade investeringar Investeringar för att förebygga och minska miljöpåverkan från organisationens verksamheter. Motsvarande gäller för investeringar i bättre arbetsmiljö.

Extrudering Tillverkningsmetod för kontinuerlig framställning av produkter i strängform, till exempel slangar.

Formsprutning Tillverkningsmetod för produktion av polymera komponenter. Materialet, till exempel någon typ av plast, sprutas under högt tryck in i en form där komponenten tillverkas.

Global Compact Ett initiativ från Förenta Nationerna för ansvarsfullt företagande. Deltagande organisationer åtar sig att stödja tio grundläggande principer inom mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljöhänsyn och motarbetande av korruption.

GRI Global Reporting Initiative har fastställt frivilliga övergripande riktlinjer för hur företag och andra organisationer ska rapportera om sina aktiviteter inom hållbar utveckling.

HCFC Ämnen som bryter ner atmosfärens ozonskikt.

Hållbar utveckling En utveckling som ”*tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov*”. Hållbar utveckling består av tre komponenter: Ekologisk hållbarhet, social hållbarhet och ekonomisk hållbarhet.

ISO 14001 Internationell standard kring miljöledningssystem som introducerades 1996. För närvarande är drygt 250.000 organisationer över hela världen certifierade enligt kraven i ISO 14001.

ISO 26000 Internationell standard som ger vägledning kring hur organisationer kan hantera frågor som rör socialt ansvar. Standarden introducerades under 2010.

LWC Arbetsolycka som orsakar minst en dags frånvaro (Lost Work Case).

NOx (kväveoxider) Gasformiga oxider som bildas vid förbränningsprocesser genom oxidation av kväve. Ämnena är skadliga för miljö och hälsa och orsakar bland annat försurning och övergödning.

OHSAS 18001 Standard som rör hälsa och säkerhet på arbetsplatserna.

PAH Polyaromatiska kolväten eller polyaromater (Polycyclic Aromatic Hydrocarbons) är en grupp miljö- och hälsofarliga ämnen som finns i stenkol och petroleum. Ämnena sprids bland i miljön via förbränningsprocesser.

PCB Polyklorerade bifenyl, är en grupp miljö- och hälsoskadliga industrikemikalier. Användningen av PCB förbjöds i Sverige 1972, men ämnet finns fortfarande kvar i miljön på grund av dess långa nedbrytningstid.

Polymerer Kemiska föreningar som består av mycket långa kedjor uppbyggda av mindre repeterande enheter (monomerer). Plast och gummi är exempel på polymera material.

REACH Kemikalielagstiftning inom EU som syftar till säkrare hantering av kemikalier. Kemiska ämnen ska registreras för en viss användning och särskilt farliga ämnen kan beläggas med restriktioner.

RoHS EU-lagstiftning som begränsar användningen av vissa miljö- och hälsofarliga ämnen.

SO₂ (svaveldioxid) Svaveldioxid bildas då petroleumprodukter förbränns. Gasen bidrar till försurning av vattendrag och mark. I högre koncentration är svaveldioxid skadlig för människors hälsa.

Uppförandekod Riktlinjer för Nolatos medarbetare. Kompletteras med policys avseende miljö, kvalitet och information.

Vattenfotavtryck Den totala volymen färskvatten som används för att producera företagets varor och tjänster.

VOC är lättflyktiga organiska föreningar (Volatile Organic Compounds). En grupp av organiska föreningar som lätt förångas i rumstemperatur. Halten av lättflyktiga kolväten i luften har negativa hälso- och miljöeffekter, bland annat bidrar de till bildandet av marknära ozon.